
Protokoll

Regionstyrelsen

31 mars 2026

Regionstyrelsens protokoll

Plats och tid	Bornholm, Rådhuset Visborg, 31 mars 2026, klockan 09.00–15.30
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande. Ej § 95 Rolf Öström (M), 1:e vice ordförande Johan Malmros (C), 2:e vice ordförande, Ej § 95 Filip Reinhag (S) Thomas Karlström (S) § 94, 95, 97-118, 131-138 Oscar Lindster (S), Ej § 95, 109, 110 Jenny Larsson (S) Håkan Ericsson (S), tjug ersättare, tjänstgörande § 91-93, 95, 96, 109, 110, 119-130. Ej § 137, 138 Sara Unger (M), Ej § 95, 97, 111, 112, 138 Mariette Nicander (M), Ej § 137, 138 Eva Ahlin (C), Ej § 137, 138 Johan Asplund (--) Eva Gahnström (C), tjug ersättare, Ej § 126 Saga Carlgren (V) Maya Arfvidson (MP) Lars Engelbrektsson (SD)
Ersättare	Greger Eneqvist (S), tjänstgörande § 95. Ej § 137, 138 Katrina Ansarfwe (S), Ej § 95, 110, 111, 112 Lena Broén (S) Caroline Kalass (S), Ej § 111-118, 131-135, 137, 138 Lina Runander (M), tjänstgörande § 97, 137, 138. Ej § 95, 111, 112, 114 Mårten Silvén (M), tjänstgörande 138. Ej § 95, 97, 111, 112 John Herlitz (M), tjänstgörande § 95, 138 Gisela Wood (L), tjänstgörande § 95, 126, 137, 138 Jörgen Benzler (V) Micke Seid (MP) Per Arne Vretling (SD)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Elin Lydahl, administrativ direktör och bitr. förvaltningschef, RSF, § 97 Helena Hagstedt, stadssekreterare, RSF Cajsa Örndén, stadssekreterare, RSF Petra Jonsson, pressekreterare, RSF Anna Malm, kanslichef, RSF Roger Sundholm, ekonomidirektör, RSF, § 91, 92, 93, 96, 97 digital närvaro Marina Ljungman, koncerncontroller, RSF, § 91

Karl Risp, enhetschef, RSF, § 91
Lisa Häggstam, utvecklingsledare, RSF, § 91
Anna Wejde, processledare, RSF, § 91, 106-108
Matilda Gränsmark, strateg, RSF, § 91
Lotta Israelsson, HR-direktör, RSF, § 91
Elina Ramsell, sakkunnig handläggare/särskilt stöd, RSF, § 91, 137
Susanna Palomaa, enhetschef, RSF, § 91
Jonas Nilsson, ekostrateg, RSF, § 91
Karin Leoson, kulturstrateg, RSF, § 91, 119-130
Per Wallstedt, strateg, RSF, § 91, 119-123
Josefine Strandänger, ekonomistrateg, RSF, § 92, 93
Christoffer Mårhén, ekonomistrateg, RSF, § 92, 93
Marlene Bernfalk Karlsson, tf administrativ direktör, RSF, § 92, 119-130
Maria Wennström, tf avdelningschef, RSF, § 119-130
Paola Ciliberto, enhetschef, RSF, § 119-130
Cecilia Björkander, enhetschef, RSF, § 119-130
Stefan Persson, utvecklingsdirektör, RSF, § 94, 105-108, 123-130, 136
Marlena Bernfalk Karlsson, tf Administrativ direktör/biträdande förvaltnings, RSF, § 94, 119-130
Antonios Arvanitidis, digitaliseringsdirektör, RSF, § 94
Henry Henziger, förvaltningscontroller, RSF, § 94
Lisa Nordahl, säkerhetsdirektör, RSF, § 94
Patrik Pettersson, chefsjurist, RSF, § 97
Anders Lindholm, planeringsstrateg, RSF, § 97
Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 105-108
Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 105-107
Lisa Tunegård, kvalitetsstrateg, RSF, § 135
Anna-Karin Bergius, kvalitetsstrateg, RSF, § 135
Göran Skoghage, koncerncontroller, RSF, § 136

Datum för justering

8 april 2026

Paragrafer

§ 91–138, varav § 103 och 132 justerades omedelbart

Underskrifter

Ärendena hanterades i följande ordning: § 91, 92, 93, 96, 119-130, 94, 95, 97-104, 136, 105-118, 131-135, 137-138.

Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer.

Sekreterare Cajsa Örndén

Ordförande Meit Fohlin

Ordförande Rolf Öström § 95

Justerare Jenny Larsson

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsen
Sammanträdesdag	2026-03-31
Protokollet anslås	2026-04-09
Anslaget tas ned	2026-05-01
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS § 91	Årsredovisning 2025	8
RS § 92	Överföring av resultat från 2025	11
RS § 93	Kompletteringsbudget investeringar 2026	14
RS § 94	Mål och budget 2027-2029 – Regionstyrelseförvaltningen	15
RS § 95	Uppsikt över Region Gotlands koncernföretag under 2025	17
RS § 96	Begäran om tilläggsanslag för ombyggnation av Visby Södra Vattenverk	19
RS § 97	Försäljning av aktierna i Gotlands Energi AB	20
RS § 98	Finansieringsplan 3.0	23
RS § 99	Information. Node Gotland	24
RS § 100	Information. Rapportering Internationell strategi och EU	26
RS § 101	Uppföljning internationell strategi för 2025	28
RS § 102	Beslut om deltagande i internationella möten 2026	31
RS § 103	Remiss. En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa	34
RS § 104	Information. Förberedelse inför och återkoppling från politikerforum	37
RS § 105	Uppdrag. Gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken.	38
RS § 106	Uppdrag till Trafikverket att utreda alternativ för färjetrafiken till och från Gotland från 2035	39
RS § 107	Information. Priskommissionens arbete	40
RS § 108	Uppdrag. Samordning och uppföljning av processer och aktiviteter avseende orten Slite.	42
RS § 109	Exploateringsavtal Väskinde Kaungs 1:10	45
RS § 110	Exploateringsavtal Väskinde Ringvide 1:51	48
RS § 111	Exploateringsavtal – Detaljplan för Visby Rikken 1	51
RS § 112	Förändring av markanvisning i Gråbo	53
RS § 113	Förstudie Dalhem brandstation	55
RS § 114	Föreläggande om yttrande till mark- och miljööverdomstolen, Lärbro St Vikers 1:94	57
RS § 115	Information. Aktuellt kring kalkbrytning och tillståndprocesser	60
RS § 116	Renhållningsordningen. Antagande av ändrade avfallsföreskrifter	62
RS § 117	Rekryteringspolicy och riktlinje för Regionkoncernen	63
RS § 118	Uppdaterad fastighetspolicy för Region Gotland	64

RS § 119	Information om investeringsprojekt. Nya Solbergabadet	67
RS § 120	Information inför budgetberedningen. Friluftslivssamordnare	68
RS § 121	Information inför budgetberedningen. Verksamhetsmedel Slite konstgräs	71
RS § 122	Information inför budgetberedningen. Stödgivning fritidsområdet	73
RS § 123	Information inför budgetberedningen. Uppdrag. Aktivitetsyta Visby	75
RS § 124	Information inför budgetberedningen. Utveckling Bokstart	78
RS § 125	Beslut om riktlinjer för Referensgrupp fria professionella kulturskapare	81
RS § 126	Information inför budgetberedningen. Uppdrag Gotlands Konstmuseum	83
RS § 127	Information inför budgetberedningen. Bidragsöversyn kultur	86
RS § 128	Information inför budgetberedningen. Behov av ramförstärkning - Dans och cirkus på Gotland	89
RS § 129	Information inför budgetberedningen. Kultursamverkansmodellen verksamhetsår 2027	92
RS § 130	Information inför budgetberedningen. Förslag på ny kulturgaranti på Gotland	94
RS § 131	Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen	97
RS § 132	Avsägelse och fyllnadsval	98
RS § 133	Anmälan av delegationsbeslut	99
RS § 134	Information. Vissa inkomna handlingar	100
RS § 135	Information. Kommunens kvalitet i korthet	101
RS § 136	Regiondirektörens information	102
RS § 137	Remiss. Regional inriktning för Gotlands totalförsvar 2026-2030	103
RS § 138	Nämndinitiativ från Socialdemokraterna	106

RS § 91

Årsredovisning 2025

Ärendenummer: RS 2025/2119

Paragraf föregående instans: AU § 57

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Årsredovisning 2025 fastställs.
- Under förutsättning att även tekniska nämnden godkänt särredovisningen för VA-verksamheten 2025, föreslår regionstyrelsen att regionfullmäktige fastställer särredovisningen för VA-verksamheten 2025.
- Årsredovisningarna 2025 för regionens hel- och delägda bolag; Gotlandshem AB, Gotlands Energi AB, Wisby Strand Congress & Event Gotland AB, Gotland Grönt Centrum AB, och Gotlands Filmfond AB noteras.
- Regionens ägarombud vid Gotlandshem AB:s, Gotlands Energi AB:s, Wisby Strand Congress & Event Gotland AB:s, Gotland Grönt Centrum AB:s, och Gotlands Filmfond AB:s årsstämmor får i uppdrag att vid respektive årsstämma under 2026 rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:
 - a. Fastställelse av resultat-och balansräkningar.
 - b. Disposition av bolagets fria kapital enligt den fastställda balansräkningen.
 - c. Ansvarsfrihet för de regionala bolagens styrelseledamöter och verkställande direktören för 2025 års förvaltning.

Sammanfattning

Årsredovisningen är upprättad enligt de krav som ställs i kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning samt i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Årets resultat för den kommunala koncernen uppgår till 87 mnkr och Region Gotlands resultat uppgår till 64 mnkr. Kraftigt ökade riktade statsbidrag och en tydlig nedgång i pensionskostnaderna har haft stor positiv påverkan på nettokostnadsutvecklingen och resultatet 2025. Samtidigt är detta engångseffekter. De riktade statsbidragen är tillfälliga och varierar mycket mellan åren. Årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till 69 mnkr.

God ekonomisk hushållning handlar om att ha balans i ekonomi och verksamhet både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Enligt regionens riktlinjer för god ekonomisk hushållning är den långsiktiga målbilden att Region Gotland ska bedriva en verksamhet med god kvalitet, ha en stabil ekonomi och en ekonomisk buffert för oförutsedda händelser. Vidare ska regionen enligt riktlinjerna arbeta med god framförhållning för att anpassa verksamheten till samhällsförändringar och medborgarnas behov.

God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. De ekonomiska ramarna utgör därmed en restriktion för verksamhetens omfattning.

Utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag avgör hur mycket nettokostnaderna kan öka för att klara en god ekonomisk hushållning och en god ekonomisk ställning. Nettokostnaderna inklusive finansnetto men exklusive jämförelsestörande har 2025 ökat med 2,1 %. Skatteintäkter och generella statsbidrag har haft en ökningstakt på 3,3 %.

Under den senaste femårsperioden har den genomsnittliga utvecklingen för nettokostnaderna inklusive finansnetto men exklusive jämförelsestörande poster varit 5,1 % medan motsvarande siffra för skatteintäkter och utjämningsbidrag varit 4,7 %. Detta har gjort att den finansiella ställningen har försvagats sedan 2021.

För att klara regionens långsiktiga mål för resultatet och samtidigt klara kravet på en god ekonomisk hushållning krävs att nettokostnaderna över tid inte ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.

Mål och prioriteringar i styrmodellen har i årsredovisningen följts upp för andra gången. Nämnder och bolag har under 2025 arbetat aktivt med att nå måluppfyllelse. Majoriteten av målen helt eller delvis uppfyllda. Måluppfyllelse 2025 är i de flesta fall oförändrad eller förbättrad jämfört med 2024. Bedömningen baseras på gjorda mätningar som i huvudsak visar om genomförda aktiviteter har givit önskad effekt under året.

Den sammanvägda bedömningen är att god ekonomisk hushållning inte uppnås 2025. I ett femårsperspektiv är emellertid bedömningen att god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Avgörande för att nå en god ekonomisk hushållning över tid är en resultatnivå som uppnår det finansiella målet och en lägre investeringsnivå som gör att investeringarna i hög grad kan finansieras med egna medel.

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen visar att den i huvudsak är tillfredsställande dock har ett antal brister rapporterats. I 14 av de 37 kontrollerna har konstaterats någon form av brist och det har redovisats att åtgärder vidtagits. I de rutiner som brister kan nämnas inköpskort, förtroendekändliga poster, drivmedel, läkemedelshantering och objektsförvaltning.

Inom ramen för ärendet om årsredovisning för Region Gotland behandlas även årsredovisningarna för regionens hel- och delägda bolag samt direktiv till regionens ägarombud inför respektive bolags årsstämma. Bolagen redovisar ett samlat ekonomiskt resultat om 23 mnkr, vilket är 64 mnkr bättre än 2024. Revisionsberättelserna för bolagen är fria från anmärkningar mot styrelser och bolagsledning. Ägarombudet ges i uppdrag att rösta i enlighet med de av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:

- Fastställelse av resultat- och balansräkningar.
- Disposition av bolagets fria kapital enligt den fastställda balansräkningen.
- Ansvarsfrihet för de regionala bolagens styrelseledamöter och verkställande direktören för 2025 års förvaltning.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen ska föreslå för regionfullmäktige att fastställa årsredovisningen och särredovisningen av vatten- och avloppsverksamheten.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer vidare att Region Gotlands ägarombud vid Gotlandshem AB:s, Gotlands Energi AB:s, Wisby Strand Congress & Event Gotland AB:s, Gotland Grönt Centrum AB:s, och Gotlands Filmfond AB:s årsstämmor ges i uppdrag att vid respektive årsstämma under 2026 rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:

- a. Fastställelse av resultat-och balansräkningar.
- b. Disposition av bolagets fria kapital enligt den fastställda balansräkningen.
- c. Ansvarsfrihet för de regionala bolagens styrelseledamöter och verkställande direktören för 2025 års förvaltning.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karl Risp, enhetschef, Lisa Häggstam, utvecklingsledare, Anna Wejde, processledare, Matilda Gränsmark, strateg, Lotta Israelsson, HR-direktör, Elina Ramsell, sakkunnig handläggare/särskilt stöd, Susanna Palomaa, enhetschef, Jonas Nilsson, eko-strateg, Karin Leoson, kulturstrateg, Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-26
Årsredovisning 2025

Nämndernas verksamhetsberättelser finns att ta del av på Region Gotlands hemsida. Direktlänk här: <https://gotland.se/region-och-politik/regionfakta-och-statistik/ekonomi-budget-och-publikationer/publikationer>.

Uppföljning av intern kontroll finns i ärendet.

Skickas till

Årsredovisningen expedieras till samtliga nämnder samt Gotlandshem.

RS § 92 Överföring av resultat från 2025

Ärendenummer: RS 2025/2120

Paragraf föregående instans: AU § 58

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Överföring av resultat från 2025 görs enligt tekniska nämndens förslag för verksamheterna avfall, linjehamn och kryssningskaj enligt huvudprincipen. Totalt - 3 150 tkr.
- VA-verksamhetens underskott överförs till verksamhetens eget kapital enligt Region Gotlands policy för ekonomistyrning.
- Regionstyrelsen tillåter vatten- och avloppsverksamheten att hantera verksamhetens underskott över en längre tid än tre år.
- Tekniska nämnden upprättar en långsiktig återställningsplan av VA-underskottet enligt självkostnadsprincipen.

Sammanfattning

Resultatöverföring för avgiftsfinansierade verksamheter görs årligen enligt Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

De avgiftsfinansierade verksamheternas resultat 2025:

- Avfall: + 10 37 tkr
- Linjehamn - 3 084 kr
- Kryssningskaj - 1 103 tkr
- VA-verksamheten - 19 957 tkr

Tekniska nämnden föreslår:

- Överföring -3 150 tkr för resultat avseende avfall, linjehamn och kryssningskaj enligt huvudprincipen.
- VA-verksamhetens underskott och ingående negativ balans totalt -29 585 tkr överförs till regiongemensamt kapital och avskrivs från verksamheten.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning och förslag:

Instämmer i tekniska nämndens förslag om att -3 150 tkr överförs enligt huvudprincipen för avfall, linjehamn och kryssningskaj.

Har annan uppfattning i frågan om hur VA-underskottet ska hanteras än tekniska nämndens förslag om överföring av VA-underskott till regiongemensamt kapital då det får en negativ påverkan på skattekollektivet.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår i stället att:

- Va-verksamhetens underskott överförs till verksamhetens eget kapital enligt policy
- Regionstyrelsen tillåter verksamheten att hantera underskottet över en längre tid än tre år.
- Tekniska nämnden upprättar en långsiktig återställningsplan enligt självkostnadsprincipen.

Regionstyrelseförvaltningens föreslår att överföring enligt huvudprincipen på sammanlagt -23 107 tkr ska göras för de avgiftsfinansierade verksamheterna.

Sammanställning av förslag till eget kapital 2026-01-01 per verksamhet bifogas.

Det finns ett uppdrag för VA för att se över sin taxa i förhållande till sin utbyggnad. Uppdraget har aktualiserats i samband med detta ärende, avdelningen fick uppdraget från regionfullmäktige juni 2025 och ska återrapporteras till budgetberedningen 2026. Uppdraget lyder:

Tekniska nämnden får i uppdrag att analysera utbyggnaden av vatten och avlopp avseende kapacitet för utbyggnad, utbyggnadens påverkan på VA-taxor samt hur VA-utbyggnaden möjliggör för nybyggnation. Uppdraget syftar till att ge förslag på en investeringsplan som är realistisk, genomförbar och hållbar utifrån både Region Gotlands och gotlänningars möjlighet att finansiera investeringen. Uppdraget avseende taxa redovisas i samband med budgetavstämningen hösten 2025. Övriga delar av uppdraget redovisas i samband med budgetberedningen våren 2026.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen instämmer i tekniska nämndens förslag att överföring enligt huvudprincipen på -3 150 tkr ska göras för de avgiftsfinansierade verksamheterna avfall, linjehamn och kryssningskaj.

Regionstyrelsen har annan uppfattning i frågan om hur VA-underskottet ska hanteras än tekniska nämndens förslag att underskott och negativt eget kapital överförs till regiongemensamt då det påverkar skattekollektivet negativt. Enligt Region Gotlands policy för ekonomistyrning ska 100 procent av årets överskott eller underskott ska föras över till verksamhetens eget kapital kommande år. Vatten- och avloppsverksamhetens möjlighet att samla överskott begränsas av särskild lagstiftning men ska som huvudregel återställas genom framtida taxeändringar i enlighet med självkostnadsprincipen. År 2022 och 2023 gjorde vatten och avloppsverksamheten stora överskott men har det senaste två åren haft sämre resultat trots justering av taxan. Regionstyrelseförvaltningen föreslår i stället att regionstyrelsen tillåter vatten och avloppsverksamheten att hantera underskottet över en längre tid än tre år och att tekniska nämnden arbetar med en återställningsplan.

En liknande situation uppstod 2022 när regionstyrelsen beslutade att avskriva avfallsverksamhetens negativa resultat om cirka 20 mnkr då verksamheten

ansåg att det inte skulle kunna återställa det negativa resultatet. Redan två år senare hade verksamheten ett positivt eget kapitel om cirka 11 mnkr vilket innebär att de hade kunnat betat av det negativa kapitalet i stället för att finansiera underskottet med skattemedel. Därför föreslår regionstyrelseförvaltningen att även vatten- och avloppsverksamhetens resultat överförs till eget kapital.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen 2026-02-04

Tekniska nämnden 2026-02-12, TN § 27

Bilaga Överföring av resultat från 2025

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-24

Skickas till

Tekniska nämnden

Regionstyrelseförvaltningen avdelning ekonomi

RS § 93

Kompletteringsbudget investeringar 2026

Ärendenummer: RS 2026/6

Paragraf föregående instans: AU § 59

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Nämnderna beviljas kompletteringsbudget för investeringar 2026 med 574 738 tkr och för exploateringsinvesteringar med 110 109 tkr enligt upprättat förslag.

Bedömning

Enligt Region Gotlands policy för ekonomistyrning får en årlig investeringspott för maskiner, inventarier, löpande IT-investeringar samt mindre ombyggnader inte kompletteringsbudgeteras. Med hänsyn tagit till policyn föreslår regionstyrelseförvaltningen att samtliga nämnders förslag godkänns. Då den totala investeringsnivån är mycket hög är det mycket troligt att en del av projekten kommer att behöva flyttas med till 2027 vilket är viktigt att beakta när budgeten för 2027 och 2028 ska beslutas.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga Totalförslag kompletteringsbudget 2026

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-24

Skickas till

Samtliga nämnder

Regionstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning

RS § 94

Mål och budget 2027-2029 – Regionstyrelseförvaltningen

Ärendenummer: RS 2026/20

Paragraf föregående instans: AU § 60

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner förslag till mål och budget 2027–2029 för fortsatt hantering vid budgetberedningen 2026 med bifallna yrkanden.

Sammanfattning

I bifogade handlingar finns underlag till mål och budget 2027–2029.

Underlaget beskriver förvaltningens balans mellan uppdrag, mål och resurser med sikte på framtiden. Regionstyrelseförvaltningen är medveten om den ekonomiska situationen och att restriktivitet råder i äskanden. Detta till trots har ett antal områden lyfts fram för bedömning om ramtillskott. Dessa områden är:

- Utveckling av kommungemensamma system och resurser kopplat till stöd.
- Lokal och regional utveckling inom arbetsmarknad, näringsliv, landsbygdsutveckling, energi och klimat.
- Hantering av en underfinansierad räddningstjänst och förstärkt säkerhet och beredskap.
- Utveckling kopplat till kulturplan, biblioteksplan och fritidsplan.
- Hantering av kostnadsutveckling inom måltid.
- Övrigt.

Sammantaget uppgår avdelningarnas behov för 2027 till 79 mnkr. Detta inkluderar äskanden (ca 66 mnkr), justering priser resultatenheter (ca 9,5 mnkr) och kompensation för indexuppräknings av externa avtal (ca 3,5 mnkr). Förvaltningen har tagit fram ett förslag till en prioritering som hamnar kring 58 mnkr.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Marlene Bernfalk Karlsson, tf. administrativ direktör/biträdande förvaltningschef, Antonios Arvanitidis, digitaliseringsdirektör, Lisa Nordahl, säkerhetsdirektör och Stefan Persson, regional utvecklingsdirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar att ytterligare ett mål för regionstyrelseförvaltningen läggs till enligt följande: ”Andelen närproducerade livsmedel ska öka varje år, och med 10 % under perioden 2024-2027.”

Johan Malmros (C) yrkar att följande mål stryks: "Under perioden 2024–2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 procent."

Meit Fohlin (S) yrkar med instämmande av Rolf Öberg (M) avslag på Johan Malmros (C) båda yrkanden.

Meit Fohlin (S) yrkar med instämmande av Rolf Öberg (M) att äskad finansiering för modellen för landsbygdsutveckling på 2,5 miljoner kronor ska läggas till regionstyrelseförvaltningens budgetförslag.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros yrkanden och finner att de avslås.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget tilläggsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Plan Mål och budget 2027–2029 regionstyrelseförvaltningen
Investeringsäskanden 2027–2031 regionstyrelseförvaltningen
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-26

Skickas till

Ärende RS2026/7

RS § 95

Uppsikt över Region Gotlands koncernföretag under 2025

Ärendenummer: RS 2026/610

Paragraf föregående instans: AU § 61

Regionstyrelsens beslut

- Verksamheten som Gotlandshem AB med dotterbolag har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Wisby Strand Congress & Event AB har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotlands Energi AB med dotterbolag har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotlands Filmfond AB (svb) har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Gotland Grönt Centrum AB (svb) har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.
- Verksamheten som Almi Småland och öarna AB har bedrivit under 2025 bedöms vara förenlig med det fastställda ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Jäv

Meit Fohlin (S), Oscar Lindster (S), Katrina Ansarfwe (S), Sara Unger (M), Mårten Silvén (M), Lina Runander (M) och Johan Malmros (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Regionstyrelsen ska enligt 6 kap. 9 § Kommunallagen (KL) årligen pröva om den verksamhet som regionens aktiebolag bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med fastställda kommunala ändamål och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om regionstyrelsen i sin prövning finner att så inte är fallet ska regionstyrelsen lämna förslag till regionfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Granskningen avser Region Gotlands helägda bolag och de delägda aktiebolag där regionen har ett betydande inflytande, det vill säga att röstinnehavet i bolaget överstiger 20 %. Dessa bolag ingår i regionkoncernen och benämns koncernföretag. Under verksamhetsåret 2025 utgjordes koncernföretagen av sex hel- eller delägda aktiebolag, med i förekommande fall dotterbolag.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den verksamhet som bedrivits i de hel- och delägda aktiebolagen med, i förekommande fall dotterbolag, under 2025 är förenlig med fastställda kommunala ändamål och att arbetet i bolagen har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att verksamhet som bedrivits i de hel- och delägda aktiebolagen med, i förekommande fall dotterbolag, under 2025 är förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S), Oscar Lindster (S), Katrina Ansarfwe (S), Sara Unger (M), Mårten Silvén (M), Lina Runander (M) och Johan Malmros (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Region Gotlands aktieägarpolicy
Bolagsordning och ägardirektiv för respektive bolag
Länk: Bolagsordningar, stiftelser och stadgar | Region Gotland
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-06

Skickas till

Ekonomidirektör
Respektive bolag

RS § 96

Begäran om tilläggsanslag för ombyggnation av Visby Södra Vattenverk

Ärendenummer: RS 2026/357

Paragraf föregående instans: AU § 62

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Tekniska nämnden beviljas tilläggsanslag på 125 miljoner kronor för ombyggnation av Visby Södra Vattenverk.
- Medel anvisas ur eget kapital.

Bedömning

Tekniska nämnden har gjort bedömningen att projektet ska framskrida för att säkra och trygga dricksvattenproduktionen i Visby. Trots att den ekonomiska situationen för Region Gotland kommer att vara utmanande även 2026 och framledes föreslår regionstyrelsen att ett tilläggsanslag på 125 miljoner kronor ska beviljas.

Investeringar finansieras i första hand genom det utrymme som skapas av årets resultat, avskrivningar, avsättningar, investeringsbidrag och försäljningsinkomster. I andra hand sker finansiering med lån. Budgeterade investeringsutgifter 2026 uppgår till totalt 869 miljoner kronor. Givet att resultatet uppgår till budgeterade 52 miljoner innebär det att låneskulden kommer att öka med 500 miljoner kronor innan detta tilläggsanslag. Varje fördyring av redan beslutade projekt innebär naturligtvis en ökad risk för ökad upplåning.

Ett av regionens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är att låneskulden får uppgå till högst 15 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Syftet med målet är att ha kontroll över låneskuldens utveckling och förhindra att skuldsättningen begränsar framtida generationers möjlighet att låna. Vid utgången av 2025 var låneskuldens andel 15,3 % och 976 miljoner kronor. Investeringen finansieras genom justering av VA-taxan. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den här investeringen motsvarar en ökning med ungefär 4 procent.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2023-01-31, § 19

Tekniska nämnden 2024-05-29, § 104

Tekniska nämnden 2024-10-23, § 188

Tekniska nämnden 2026-02-12, § 46

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-24

RS § 97 Försäljning av aktierna i Gotlands Energi AB

Ärendenummer: RS 2025/467

Paragraf föregående instans: AU § 79

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Regionfullmäktige godkänner transaktionen att överlåta Region Gotlands samtliga aktier i Gotlands Energi AB till Vattenfall AB i enlighet med framförhandlat aktieöverlåtelseavtal.
- Regionfullmäktige beslutar att från och med den dag som aktieöverlåtelsen genomförs, tillträdet, återkalla de uppdrag inom GEAB-koncernen som regionfullmäktige utsett eller nominerat personer till.

Regionstyrelsens beslut

- Upprättad rapport med besvarande av frågor i regionfullmäktiges återremiss godkänns.

Jäv

Sara Unger (M) och Mårten Silvén (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Reservation

Lars Englbrektsson (SD), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Eva Gahnström (C) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Region Gotland äger 25 procent av Gotlands Energi AB (GEAB), medan resterande 75 procent ägs av Vattenfall AB. Regionstyrelsen beslutade vid sitt möte den 26 maj 2025 att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra en ekonomisk värdering av Region Gotlands aktiepost i GEAB samt att inleda förhandlingar, för att därefter återkomma med ett beslutsunderlag inför en eventuell försäljning av Region Gotlands aktieinnehav i bolaget.

Regionstyrelseförvaltningen gav uppdraget till PwC att genomföra en värdering av Region Gotlands aktieinnehav. Med stöd av denna värdering genomfördes förhandlingar med Vattenfall avseende köpeskilling och aktieöverlåtelseavtal. Ett framförhandlat aktieöverlåtelseavtal presenterades för regionstyrelsen inför sammanträdet den 28 januari 2026. Regionstyrelsen beslutade vid sammanträdet att ingå framförhandlat aktieöverlåtelseavtal med Vattenfall AB avseende aktierna i Gotlands Energi AB. Avtalet är förenat med villkor om att regionfullmäktige godkänner transaktionen i beslut som vinner laga kraft.

Regionfullmäktige behandlade ärendet den 16 februari 2026 och beslutade då att återremittera ärendet i enlighet med 5 kap. 50 § kommunallagen (2017:725).

Motiveringen till återremissen består av åtta frågor som regionfullmäktige vill få besvarade inför att ärendet återkommer.

Regionstyrelseförvaltningen har utrett frågeställningarna och valt att besvara dem i form av en rapport.

Vid regionstyrelsens arbetsutskott 2026-03-17 efterfrågades ett antal kompletteringar i det material som utgör underlag i ärendet. Bilagd PM utgör ett tillägg till den rapport som är en del av underlaget för besvarande av återremissen i ärendet från Regionfullmäktige.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att de frågor som regionfullmäktige beslutade om vid återremissen av ärendet 16 februari 2026, besvaras i upprättad rapport med bilaga.

Förvaltningen föreslår att regionstyrelsen godkänner upprättad rapport och skickar ärendet vidare till regionfullmäktige med förslaget att godkänna transaktionen att överlåta Region Gotlands samtliga aktier i Gotlands Energi AB till Vattenfall AB i enlighet med framförhandlat aktieöverlåtelseavtal.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av regiondirektör Stefan Hollmark som besvarar de frågor som gavs i samband med ärendets återremittering i regionfullmäktige den 16 februari 2026.

Johan Malmros (C) yrkar i första hand att ärendet återremitteras för att vidare utredning av bemanningen i GEAB och förlorad avkastning, och i andra hand att ärendet avslås.

Meit Fohlin (S) yrkar med instämmande av Rolf Öström (M), Mariette Nicander (M), Oscar Lindster (S) och Johan Asplund (--) avslag på Johan Malmros yrkande om återremiss.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros avslagsyrkande och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Reservation

Lars Engelbrektsson (SD), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Eva Gahnström (C) reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

Rapport återremiss GEAB RS 2025–467, 2026-03-12

Bilaga. BDO, second opinion/rimlighetsavstämning av PwC
värderingsrapport, 2026-03-12

PM tillägg återremiss, daterad 2026-03-27

Bilaga. Ägarunderlag kring sponsring och lokalt engagemang, GEAB inkom
2026-03-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-12

RS § 98 Finansieringsplan 3.0

Ärendenummer: RS 2021/450

Paragraf föregående instans: REGU § 20

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna finansieringsplanen.

Sammanfattning

Under hösten 2025 har regionstyrelseförvaltningen arbetat med att revidera den befintliga finansieringsplanen. Första revideringen antogs den 18 april 2024. Det här är den andra revideringen, version 3 av finansieringsplanen. Finansieringsplanen beslutades första gången den 24 november 2021.

Syftet med finansieringsplanen är att skapa en styrning och prioritering av tillgängliga utvecklingsmedel. Den beskriver hur Region Gotland arbetar med regionala utvecklingsåtgärder (anslag 1:1) och mot relevanta nationella och europeiska investeringsfonder. Målgruppen för finansieringsplanen är tjänstemän och politiker som arbetar med regional utveckling på Gotland.

Befintlig text har ändrats i Finansieringsplanen 3.0 med hänsyn till uppdaterade villkor i förordningar, uppdaterat urvalskriterier samt den indikativa fördelningen av anslaget, bland annat har förtydligats att alla är hållbarhetssäkrade enligt beslut RS 2024/2500.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att den reviderade finansieringsplanen är aktuell och viktig för att skapa en ännu tydligare styrning och prioritering av tillgängliga utvecklingsmedel i riktning mot hållbar regional utveckling i enlighet med Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogram 2021-2027 och regionfullmäktiges prioriteringar.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Finansieringsplan, RS 2021/450, daterad 2022-01-31

Finansieringsplan 3.0, RS 2021/450, daterat 2026-02-23

Bilaga – Förteckning över ändringar, RS 2021/450, daterat 2026-02-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

Skickas till

Regionstyrelseförvaltningen, avdelning regional utveckling

RS § 99

Information. Node Gotland

Ärendenummer: RS 2022/1280

Paragraf föregående instans: REGU § 22

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade den 26 oktober 2022 (§ 335) att finansiera Science Park Gotlands samverkansprojekt Node Gotland med 50 procent av projektets faktiska kostnader, högst 7 355 290 kronor från anslag 1:1 och 3,1 procent, högst 454 462 kronor från Region Gotlands näringslivsanslag. Projektet har pågått mellan 2022-09-19 och 2026-01-18. Det övergripande syftet med projektet var att stötta små och medelstora företag med att minska utsläpp och bibehålla konkurrenskraft. Detta skulle ske genom två övergripande arbetspaket: 1. ökad kunskap, samverkan och coachning kring klimatomställningsåtgärder, 2. samverkan med akademi för nyttiggörande av forskning och stärkt åtgärdsutveckling. Uppsala universitet är samverkanspart.

Projektet kopplade tydligt till prioriteringen *"Stimulera innovation och förnyelse"* och *"Gå före i klimat- och energiomställningen"* i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040. Projektet skulle bidra till det utpekade styrkeområdet Näringslivets energiomställning. Projektet bedömdes kunna bidra till mål i Genomförandeprogram för klimat, miljö och energi.

Projektmålet var att små och medelstora företag, främst inom industri, transport, jordbruk (exklusive primärproduktion) och bebyggelse skulle få coachning om hur man minskar utsläpp men bibehåller konkurrenskraften

Bedömning

Projektet avslutades den 18 januari 2026. Ej utbetalda medel i projektet blir minst 685 119 kronor. Totalt har projektet engagerat 24 unika företag. Vissa företag har deltagit i flera projektinsatser. Projektets målvärden för indikatorer har i stort uppnåtts. I indikatorn SMF som utvecklar produkter, processer och affärsmodeller har 17 företag deltagit (målvärde 15 företag). Indikatorn Företag som fått icke-ekonomiskt stöd blev utfallet 24 företag av målvärdet 28 företag. Indikatorn SMF som inför produkt- eller processinnovationer blev resultatet 8 företag och målvärdet var 6 företag.

En framgångsfaktor för projektet har varit nära samverkan och dialog mellan Science Park Gotland och Uppsala universitet.

Arbetspaket 1 har bidragit till nya kontakter och stärkt samverkan mellan företag, akademi och andra aktörer. Genom seminarier och gemensamma processer har forskningsnära kunskap tillgängliggjorts och satts i relation till praktiska tillämpningar, vilket bidragit till förändrade attityder och synsätt kring

klimatemställning som en genomförbar process snarare än enbart en strategisk ambition.

Arbetspaket 2 har bidragit till sex forskningsförstudier: Lokal energiproduktion, Biobased filament fabrication for 3D printers, Gotland Wood, Biobased sorption materials for water treatment, Närvärme, Gotland som matplats och Vind/vätgas energikombinat.

Projektets måluppfyllelse har överensstämmt med prioriteringarna ”Stimulera innovation och förnyelse” och ”Gå före i klimat- och energiomställningen” i den regionala utvecklingsstrategin Vårt Gotland 2040.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Ansökan om stöd Node Gotland – inkom 2022-09-14
Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2022-09-26
Regionstyrelsen 2022-10-26, § 335
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 100

Information. Rapportering Internationell strategi och EU

Ärendenummer: RS 2023/967

Paragraf föregående instans: REGU § 23

Regionstyrelsens beslut

- Informationen godkänns.

Sammanfattning

I enlighet med *Arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden* (RS 2018/454) redovisas här:

- Reserapporter.
- EUSBSR Annual Forum, den 28-29 oktober 2025, Sopot, Polen.
- Energy Summit, den 1-3 december 2025, Bornholm Danmark.
- CPMR Nordsjökommissionen och Östersjökommissionens styrelsemöte, den 28-29 januari, 2026, Stockholm.
- SVEREG konferens den 4-5 februari 2026, Bryssel Belgien.
- Inkomna inbjudningar till internationella konferenser och möten i Sverige och utomlands.
- Aktiviteter inom ramen för ordförandeskapet i CPMR.
- Övrigt från de internationella nätverken.

Arbetsgången för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden syftar till att förtydliga Region Gotlands internationella synlighet och engagemang i organisationer och nätverk på en övergripande strategisk nivå.

Ärendets behandling under mötet

Sedan regionalt utvecklingsutskotts sammanträde den 5 mars 2026 prioriterar Region Gotland att även att delta på följande:

Island Games Annual General Meeting (AGM), den 3-6 juli 2026, Torshavn, Färöarna

Vid årets GAM ämnar Region Gotland genom regionstyrelsens ordförande signera avtalet för värdskap för Island Games 2031. Värdskapet för Island Games är en del i Region Gotlands arbete med evenemangsutveckling. Gotland har tidigare varit värd för Island Games 1999 och 2017.

Region Gotland prioriterar att delta

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag med tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport från Gammalsvenskby september-december 2025
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-09

RS § 101

Uppföljning internationell strategi för 2025

Ärendenummer: RS 2026/318

Paragraf föregående instans: REGU § 24

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna uppföljning av Internationell strategi för Region Gotland 2025-2028.

Sammanfattning

Regionfullmäktige antog Internationell strategi för Region Gotland 2025-2028, här benämnd strategin, den 22 september 2025, RF § 150.

Strategin syftar till att klargöra hur Region Gotlands internationella arbete ska bidra till att uppnå Region Gotlands prioriteringar och mål, i enlighet med gällande styrmodell och den regionala utvecklingsstrategin och därtill hörande styrdokument för konkret genomförande, och till att ge ramar för Region Gotlands samtliga nämnder, förvaltningar och bolag att integrera det internationella arbetet i sina verksamheter.

Strategins mål är:

1. Ha stärkt internationellt utbyte för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tillväxt på Gotland, och
2. att ha ökat engagemanget för och nyttan av internationalisering i Region Gotlands verksamheter, och
3. att ha bidragit till demokratisk utveckling på lokal och regional nivå i andra länder.

Uppföljningen redovisar inkomna rapporter från nämnderna fördelade per mål för verksamhetsåret 2025.

Bedömning

Här följer en sammanfattning per mål i strategin med exempel från de inkomna redovisningarna från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionstyrelseförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, socialförvaltningen, teknikförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen.

Strategins mål

1. *Ha stärkt internationellt utbyte för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling och tillväxt på Gotland.*

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen använder sig av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för bevakning och stöd i EU och internationella frågor.

Samhällsbyggnadsförvaltningen nyttjar medlemskapen i två av Region Gotlands internationella nätverk för att få tillgång till erfarenheter, kunskaper och metoder för att bland annat arbeta med funktioner och ökad tillgänglighet i historiska miljöer och i omvandling av miljöer.

Regionstyrelseförvaltningen är aktivt i flera av Region Gotlands internationella nätverk. Regionstyrelseförvaltningen deltar i EU-finansierade och internationella projekt inom sina prioriterade frågor och ger även stöd till andra förvaltningar i samband med projektansökningar. Regionstyrelseförvaltningen arbetar med värdskap och marknadsföring av Gotland mot internationella aktörer och besökare.

Teknikförvaltningens internationella arbete inom hamnavdelningens verksamhet bedrivs genom deltagande i internationella nätverk, samarbeten och utbyten som stödjer utveckling och kvalitetssäkring av hamn- och kryssningsverksamheten. Teknikförvaltningen driver ett Horisont Europa-projekt med testverksamhet för att lära kring energieffektivisering i äldre fastigheter. Teknikförvaltningen deltar även i internationella forskningsstudier.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen underlättar elevers och anställdas utbyten med sina motsvarigheter i andra länder genom ackreditering inom ERASMUS+. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen tar emot många besökare, lärare och elever, från andra länder på Gotland. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen driver ESF-projekt om ungas hälsa och rörelse som når många elever.

2. *Att ha ökat engagemanget för och nyttan av internationalisering i Region Gotlands verksamheter.*

Regionstyrelseförvaltningen har stärkt sin förmåga att arrangera internationella konferenser, inte minst genom värdskapet för Hansedagen 2025.

Regionstyrelseförvaltningen har inlett en internationalisering av arbetet med smart specialisering i samarbete med andra regioner i samma programområde i Småland och Öarna. Regionstyrelseförvaltningen ingår i fler projektsamarbeten i Horisont Europa. Film och spel är områden som har fått ökad exponering.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har beviljats medel för att möjliggöra nyttjande av ackrediteringen i ERASMUS+. Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen är dessutom aktiva i nätverk genom Universitets- och högskolerådet för kunskapsöverföring och utbyte mellan regioner. Folkhögskolan driver distanskurser på engelska med utländska studerande.

Teknikförvaltningen är aktivt i att finna samarbeten och externfinansiering via bland annat bidragsbyrån.

3. *Att ha bidragit till demokratisk utveckling på lokal och regional nivå i andra länder.*

Regionstyrelseförvaltningen fortsätter att stärka banden med motsvarande organisationer som arbetar med demokrativeckor. Regionstyrelseförvaltningen fortsätter samarbetet via ICLD med Berislav och sonderar alternativa finansieringsmöjligheter för att fortsätta det samarbetet.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen driver demokratiprojekt i sin verksamhet vid Wisbygymnasiet för att stärka kunskapen om europeisk parlamentarisk demokrati och projekt för att öka medvetenheten bland studenter om Agenda 2030 och jämställdhet i samarbete med Kibaha i Tanzania.

Effekter och resultat

De inlämnade redovisningarna visar på positiva verksamhetseffekter och resultat av det internationella arbetet i de förvaltningar som arbetar med internationalisering. Det handlar om nya kunskaper, kontakter, extern finansiering, kompetens, ökade förmågor att driva förändringsarbetet, insikter och ökad medvetenhet om kulturell förståelse, stärkta språkkunskaper, högre kvalitet, stärkt innovativ och hållbar samhällsservice.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-12

Bilaga 1 Samtliga inkomna redovisningar

Bilaga 2 Internationell strategi för Region Gotland 2025 - 2028

RS § 102 Beslut om deltagande i internationella möten 2026

Ärendenummer: RS 2026/193

Paragraf föregående instans: REGU § 25

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar om deltagande i internationella möten i enlighet med upprättat förslag.

Sammanfattning

Regionstyrelsen tar enligt Region Gotlands arbetsgång för Region Gotlands övergripande internationella och EU-relaterade ärenden ställning till deltagande i möten som politiska företrädare för Region Gotland får inbjudningar till (RS 2018/454). Region Gotland ämnar delta enligt bilagt förslag.

Bedömning

Region Gotland ämnar delta i följande evenemang:

Hansedag 2026, den 11-14 juni 2026, Stargard, Polen

Inbjudan till Visby att delta i årets Hansedag, som äger rum i Stargard i Polen. Då Visby var värd 2025, motiverar det ett deltagande med en delegation bestående av 3 förtroendevalda, sakkunniga från regionstyrelseförvaltningen och Gotlands museum.

En konkret punkt i programmet är återrapportering av värdskapet 2025. Visbys delegation blir antalsmässigt mindre än vid tidigare års Hansedagar. Visby ser fram emot ett större engagemang 2027 i Braunschweig.

Kostnadsställe för förtroendevalda: zz1002

EUSBSR Annual Forum, den 12-13 maj 2026, Tallinn, Estland

Det är det 17:e Östersjöforum som äger rum. Forumet kommer fokusera på utmaningar i Östersjöregionen och hur aktörer kan ta sig an dem gemensamt. Östersjöfrågorna och samarbetet i Östersjöregionen har en hög relevans för Region Gotland. Gotland var värd för motsvarande evenemang 2024.

En särskild förfrågan om deltagande i panelsamtal har inkommit till CPMR:s ordförande.

Kostnadsställe för förtroendevald: zz1002

CPMR Event on the next MFF in the European Parliament, den 22 april 2026, Bryssel, Belgien

En inbjudan riktad till ordförande i CPMR. Temat är: bygga ekonomisk och social motståndskraft och konkurrenskraft i alla territorier, och; utforma nästa

fleråriga budgettram för verklig territoriell utveckling, inte en övning i att kryssa i rutor.

Evenemanget kommer att samla ledamöter av Europaparlamentet, regionala beslutsfattare, företrädare för medlemsstaterna och intressenter från det civila samhället, den akademiska världen och den privata sektorn.

Evenemanget äger rum vid rätt tid för aktiv dialog med Europaparlamentet givet arbetet i Europaparlamentet kring positioner avseende långtidsbudgeten.

Kostnadsställe för förtroendevald: zz1002

SKR EU- och internationella dagen 2026, den 11 mars 2026, Stockholm

Målgrupp är förtroendevald eller tjänsteperson i kommun och region med intresse av EU- och internationella frågor. Årets tema är "Demokrati i en osäker omvärld och framtidens EU". Bland de medverkande finn Ylva Johansson, tidigare EU-kommissionär, och Göran von Sydow, direktör för SIEPS. Kostnaden är 1 500 kr per deltagare.

Då 2026 är ett avgörande år för regioner och kommuner att förbereda sig för nästkommande programperiod i EU, är det motiverat med ett deltagande från Region Gotland med 1 förtroendevald – givet att någon förtroendevald har möjlighet att delta.

Evenemanget äger rum samtidigt som REGLAB, vilket gör att förvaltningen deltar med enbart 1 person.

Kostnadsställe för förtroendevald: zz1002

Island Games Annual General Meeting (AGM), den 3-6 juli 2026, Torshavn, Färöarna

Vid årets GAM ämnar Region Gotland genom regionstyrelsens ordförande signera avtalet för värdskap för Island Games 2031. Värdskapet för Island Games är en del i Region Gotlands arbete med evenemangsutveckling. Gotland har tidigare varit värd för Island Games 1999 och 2017.

Kostnadsställe för förtroendevald: zz1002

Region Gotland ämnar inte delta i följande evenemang:

Projektet CO-Waters "Together for change: A Coalition to empower communities for Mission Ocean and Waters", den 4 mars 2026, Bryssel, Belgien.

Ett seminarium med inbjudan till CPMR:s ordförande att delta i en paneldiskussion.

Ordförande i CPMR har ej möjlighet att delta till följd av andra åtaganden.

Ärendets behandling under mötet

Sedan regionalt utvecklingsutskotts sammanträde den 5 mars 2026 prioriterar Region Gotland att även att delta på följande:

**Island Games Annual General Meeting (AGM), den 3-6 juli 2026,
Torshavn, Färöarna**

Vid årets GAM ämnar Region Gotland genom regionstyrelsens ordförande signera avtalet för värdskap för Island Games 2031. Värdskapet för Island Games är en del i Region Gotlands arbete med evenemangsutveckling. Gotland har tidigare varit värd för Island Games 1999 och 2017.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag med tillägg och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-02-12

Skickas till

Delegater till Hansan: Fredrik Gradelius (C)

Delegater till EUSBSR Annual Forum: Filip Reinhag (S)

RS § 103

Remiss. En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa

Ärendenummer: RS 2025/2259

Paragraf föregående instans: REGU § 26

Regionstyrelsens beslut

- Upprättat yttrande inlämnas till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Region Gotland har mottagit remiss av betänkandet SOU 2025:58, *"En stärkt hästnäring- för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa"*. Remissen skall vara besvarad senast den 25 februari 2026, men Region Gotland har beviljats förlängd tid till den 1 april 2026.

Remissvaret har tagits fram av regionstyrelseförvaltningen med underlag från teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Region Gotland välkomnar hästutredningens övergripande ambition att stärka hästsektorn och att öka tillgängligheten för fler, särskilt barn och unga. Samtidigt bedömer Region Gotland att betänkandet i flera delar präglas av otydliga definitioner, bristande konsekvensanalyser och en sammanblandning av politikområden, vilket sammantaget riskerar att leda till orealistiska förväntningar på kommuner och regioner.

Region Gotland vill särskilt betona att förslagets genomförande behöver analyseras utifrån olika territoriella förutsättningar. Gotland är den enda regionen i landet som samtidigt är region och kommun, samt ett ö-län utan fasta landförbindelser, vilket innebär särskilda förutsättningar för styrning, ansvarsfördelning och resursprioritering.

Region Gotland anser därför att flera av utredningens förslag kräver fördjupning, tydligare ansvarsfördelning och ett mer sammanhållet styrningsperspektiv innan nya åtaganden eller regeländringar kan övervägas.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att betänkandet innehåller flera väl avvägda bedömningar och förslag som kan bidra till en breddning och utveckling av hästnäringen i Sverige. Samtidigt har Gotlands och andra territoriella områden med sina unika förutsättningar inte beaktats i betänkandet. Det är angeläget att olika regioners förutsättningar att klara den tänkta utvecklingen beaktas tydligare genom territoriella konsekvensanalyser.

Vidare anser regionstyrelseförvaltningen att hästsektorn behöver behandlas utifrån att den de facto består av flera olika typer av sektorer, det vill säga, inte enbart näringsverksamhet.

Regionstyrelseförvaltningen delar utredningens bedömning av att de ekonomiska konsekvenserna är svåra att överblicka. Detta förstärker behovet av tydliga prioriteringar och statlig finansieringsprincip.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att de föreslagna förändringarna vad gäller behov av bygglov eller strandskyddsdispens specifikt för hästhållningsbyggnader skulle innebära en olämplig reglering utan den förväntade effekt som efterfrågas. Därutöver skulle det föreligga risk för otillbörlig konkurrens med livsmedelsproducerande verksamheter.

Regionstyrelseförvaltningen stödjer utredningens förslag om stärkt kompetensförsörjning. För en ö-region med begränsad lokal utbildningsvolym och särskilda rekryteringsutmaningar är nationellt samordnade och flexibla utbildningslösningar särskilt viktiga, då lokala sårbarheter riskerar att bli kostsamma och svåra att upprätthålla inom en regionkommun med samlat ansvar.

Regionstyrelseförvaltningen delar utredarens bedömning att hästverksamhet kan bidra positivt till folkhälsa, inkludering och jämställdhet. Samtidigt visar aktuell forskning att hästsporten också rymmer dokumenterade sociala risker som behöver beaktas i ett styrnings- och ansvarsperspektiv. I den nationella kontexten kan regeringen via regleringsbrev till berörda myndigheter både inom närings-, utbildnings- social- och folkhälsopolitik främja en positiv utveckling och följa upp samt motverka den problematiska bild som forskningen här pekar på. Detta ställer dock krav på samlad styrning och resursfördelning.

Regionstyrelseförvaltningen vill särskilt belysa att Gotlands läge som en ö-region utan alternativa försörjningslösningar förstärker sambandet mellan vattenförsörjning, beredskap och verksamhetsutveckling. Bedömningen är därför att vattenfrågan är en relevant del av den samlade konsekvensbedömningen vid fortsatta överväganden om hästsektorns utveckling.

Regionstyrelseförvaltningen påminner även om den pågående statliga utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling (SVESAM, dir. 2024/69), som betonar behovet av ett mer sammanhållet och territoriellt anpassat angreppssätt i den nationella politiken för regional och landsbygdsutveckling. Gotland som en resurssvag ö-region med samma systemansvar för både regionala och kommunala frågor som fastlandsregioner och kommuner är direkt beroende av att staten tydligare håller samman och finansierar väsentliga förändringar inom och mellan politikområden. De frågor som aktualiseras i Hästutredningen utgör tydliga exempel på vikten av att statliga förslag utformas med hänsyn till olika platser faktiska förutsättningar.

Slutligen gör regionstyrelseförvaltningen bedömningen att SOU 2025:58 utgör ett relevant underlag för fortsatt dialog och utveckling, men att flera förslag kräver ytterligare analys, tydligare ansvarsfördelning och förankring innan de kan omsättas i praktiken på regional och kommunal nivå.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen godkänner yttrandet.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet inkom 2025-11-25

Yttrande daterad 2026-02-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

Skickas till

Regionstyrelseförvaltningen avdelning Regional utveckling

Regionstyrelseförvaltningen avdelning Kultur och fritid

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen planavdelningen

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

RS § 104 Information. Förberedelse inför och återkoppling från politikerforum

Ärendenummer: RS 2024/2511

Paragraf föregående instans: REGU § 27

Regionstyrelsens beslut

- Information från senaste politikerforum tas emot.

Sammanfattning

Forum för hållbar regional utveckling - Politikerforum - är en nationell mötesplats där representanter för regeringen möter ansvariga politiker från landets regioner kring frågor om regional utveckling. Syftet är att förbättra och samordna det regionala utvecklingsarbetet genom dialog, samverkan, lärande och kunskapsspridning mellan regionerna, regeringen och berörda statliga myndigheter. Politikerforum samlas fyra gånger per år och diskuterar aktuella och relevanta frågor som berör det regionala utvecklingsarbetet. Region Gotlands representeras av ordförande/presidiet i det regionala utvecklingsutskottet.

För att säkerställa regelbunden återkoppling och dialog kring de frågor som diskuteras på Politikerforum finns en stående punkt på dagordningen för det regionala utvecklingsutskottet med en återrapportering från diskussionerna på föregående politikerforum.

Kommande möte med politikerforum äger rum den 27 februari 2026 och behandlar följande punkter:

- SVESAM – Utredningen om Sveriges sammanhållna utveckling.
- Produktivitetskommissionen.
- EU:s långtidsbudget 2028–2034.
- Energiförsörjning.

Nästa ordinarie politikerforum äger rum den 22 maj 2026.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-24

RS § 105 Uppdrag. Gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken.

Ärendenummer: RS 2025/2311

Paragraf föregående instans: REGU § 29

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2025-11-19, § 466, att uppdra åt regiondirektören att inleda processen med att ta fram nya gotländska ståndpunkter för flyg- och färjetrafiken samt att status för arbetet med nya gotländska ståndpunkter ska vara en stående informationspunkt på möten i regionala utvecklingsutskottet. Till ärendet bifogas uppdragsdirektiv och plan för genomförande av uppdraget.

De gotländska ståndpunkterna är Trafikrådets gemensamma ställningstaganden för hur flyg- och färjetrafiken ska utformas för att på bästa sätt främja Gotlands utveckling. År 2006 tog Trafikrådet fram gotländska ståndpunkter för första gången. Ståndpunkterna uppdateras och revideras vid behov och så har skett vid tre tillfällen; 2009, 2012 och 2020.

I ärenden som rör strategiska vägval, så som vid framtagande av gotländska ståndpunkter om kommunikationerna till och från Gotland, bjuds en företrädare för respektive parti i regionfullmäktige in att delta i Trafikrådet under punkten som rör gotländska ståndpunkter. Arvode utgår för deltagande i Trafikrådets möten. 2026 års första möte ägde rum 6 februari.

Bearbetning sker under hösten 2026 och förankring och fastställande av ståndpunkterna beräknas till våren 2027.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det regionala utvecklingsutskottet ska informeras om hur arbetet med gotländska ståndpunkter fortlöper i enlighet med beslut i regionstyrelsen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppdragsdirektiv Gotländska ståndpunkter daterad 2026-01-08

Plan för genomförande Gotländska ståndpunkter

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-18

RS § 106

Uppdrag till Trafikverket att utreda alternativ för färjetrafiken till och från Gotland från 2035

Ärendenummer: RS 2026/332

Paragraf föregående instans: REGU § 30

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regeringen har uppdragit åt Trafikverket att utreda olika alternativ för nästa upphandling av färjetrafiken till och från Gotland. I uppdraget ingår att utreda för- och nackdelar med en sammanhållen upphandling av fartyg och drift alternativt med statligt ägda fartyg och upphandlad drift. I uppdraget ingår också att utreda vissa frågor rörande biljett- och transportpriser. Trafikverket ska i sitt uppdrag ta hänsyn till det militära och civila försvarets behov och den utredning som pågår om en reservhamn i Kappelshamn, samt beakta förutsättningarna för fossilfri färjetrafik i sin analys.

Trafikverket ska vid uppdragets genomförande samråda med Försvarmakten, Myndigheten för civilt försvar, Sjöfartsverket och Gotlands kommun. Synpunkter ska inhämtas från Naturvårdsverket, Statens energimyndighet, Upphandlingsmyndigheten och andra berörda myndigheter samt från företrädare för näringslivet och övriga berörda på Gotland. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2026.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att det regionala utvecklingsutskottet ska informeras om regeringsuppdraget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppdrag till Trafikverket att utreda olika alternativ för upphandlingen av färjetrafiken till och från Gotland från 2035. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet inkom 2026-02-12
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-18

RS § 107 Information. Priskommissionens arbete

Ärendenummer: RS 2025/2433

Paragraf föregående instans: REGU § 31

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2025-11-19, § 462, att inrätta en priskommission avseende färjepriserna. Syftet var att accelerera arbetet i färjeprisfrågan för att få upp frågan på riksdagens och regeringens bord.

Med priskommission avser Region Gotland en politisk gruppering som inkluderar alla partier i regionfullmäktige och som med extra kraft ska driva färjeprisfrågan framåt i syfte att uppnå rättvisa färjepriser. Målet är att det ska kosta motsvarande att resa med färjetrafiken som att resa samma sträcka på land, dvs. vägpriser för den som reser med färjetrafiken både med och utan bil.

Till priskommissionen knyts särskilt tjänstepersonsstöd i form av regiondirektör och medarbetare på regionstyrelseförvaltningen. Ordförande och sammankallande är regionstyrelsens ordförande och kommissionen har samma presidium som regionstyrelsen. Priskommissionen sammankallas vid behov. Till möten i priskommissionen bjuds respektive partis politiska sekreterare in att delta.

Priskommissionen har sammanträtt vid sju tillfällen, varav tre sedan det senaste rapporteringstillfället: 9 januari, 19 januari och 10 februari. Utöver det har priskommissionen den 21 januari bjudit in till och genomfört ett seminarium i riksdagen om färjepriserna.

Den aktivitet som nu ligger i plan är genomförande av ett färjeprisseminarium under Almedalsveckan 2026. Utöver det är fokus för priskommissionens arbete för närvarande dels på den arbetsgrupp som Trafikverket initierat där Destination Gotland, Länsstyrelsen och Region Gotland deltar, dels på det regeringsuppdrag om Gotlandstrafiken från 2035 som Trafikverket tilldelats, se ärende RS 2026/332.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att regionstyrelsen ska informeras om arbetet i priskommissionen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionalt arbetsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02

RS § 108

Uppdrag. Samordning och uppföljning av processer och aktiviteter avseende orten Slite.

Ärendenummer: RS 2025/2312

Paragraf föregående instans: REGU § 33

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna den planerade processen för framtagande av projektplan för utvecklingsarbetet i Slite.

Sammanfattning

Slites utveckling står inför en omställning. Under lång tid har Slite varit nära sammanlänkad med den industriella verksamheten, Heidelberg Materials, vars nyligen pausade CCS-satsning ytterligare aktualiserar behovet av ett brett och långsiktigt samhällsutvecklingsarbete. Samtidigt är Slite mer än en industri. Orten har starka lokala utvecklingsaktörer och ett växande engagemang som under de senaste åren konkretiserats genom flera projekt, analyser och en omfattande lokal utvecklingsplan.

Region Gotland har redan genomfört utredningar, där genomförbarhetsstudien *"Dialog för Slites framtid"* utgör ett centralt underlag. Studien visar tydligt att utvecklingen av Slite kräver en mer samordnad, strukturerad och resultatinkriktad samverkan mellan främst Region Gotland och Sliteborna. Parallellt pågår utvecklingen av arbetsmodellen för landsbygdsutveckling inom processen SAMLA, med ambitionen att skapa möjligheter till synergier.

Två ärende från regionstyrelsen utgör ramen för det fortsatta arbetet:

- RS 2025/2312: att internt samordna och följa upp regionens processer kopplade till Slite vilket rapporteras i bilagd rapport. I rapporten presenteras alla förvaltningars pågående verksamheter i Slite.
- RS 2025/2111: att genomföra utvecklingsarbete i Slite med medel från näringslivsanslaget (500 tkr/år 2026–2027) genom Projekt Slite.

Projekt Slite ska drivas som en utvecklingsprocess i projektform och bygga på samverkan i en kvadrupelhelix-modell. Målet är att öka utvecklingstakten och skapa en samhällsutveckling för Slite där Region Gotland, företag, föreningsliv och invånare verkar gemensamt. Inspiration hämtas från utvecklingsarbetet Grundsunda 2030 i Örnsköldsvik, där flera lärdomar identifierats: behovet av en högnivåstyrgrupp med mandat, bred kompetensresurs, nära intern samordning samt gemensam kommunikation. Erfarenheter därifrån visar även att en väl förankrad projektplan kräver tid och aktiv samverkan mellan alla aktörer.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att uppdraget är nödvändigt för att stärka utvecklingen i Slite och därmed Gotlands landsbygder i stort. Ett framgångsrikt

arbete förutsätter intern samordning och att regionens förvaltningar avsätter resurser och integrerar projektets mål i ordinarie verksamhet. För projektledning om 50 % under två år finns finansiering via näringslivsanslaget. Möjliga investeringsmedel inom landsbygdsutveckling finns också, men dessa är villkorade av täckning för drift- och kapitalkostnader och kräver beslut om kompensation.

Regionstyrelseförvaltningen anser att den interna samordningen idag kan förbättras avsevärt. För att arbetet i Slite ska ge effekt krävs en gemensam, förankrad och integrerad projektplan samt aktiva insatser från alla berörda förvaltningar.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser uppdraget med utvecklingsarbetet i Slite som nödvändigt för utvecklingen av hela Gotlands landsbygder och orter. Arbetet kommer att kunna användas som erfarenhet in i flera andra regionala och kommunala processer. För att få resultat i ärendet som är finansierat av näringslivsanslaget (RS 2025/2111) behöver regionen arbeta mer samordnat vilket kan lösas inom detta uppdrag för samordning och uppföljning av regionens processer.

Resursbehov

För att finansiera projektledning om 50 % i två år för uppdraget med utveckling i Slite har förvaltningen sökt och beviljats medel från näringslivsanslaget. I övrigt kommer det krävas att förvaltningarna inom regionen allokera personella resurser till uppdraget för att det ska lyckas nå önskat resultat.

I tekniska nämndens budgetskrivelse för 2026–2029 går att läsa:

”Investeringsmedel för landsbygdsutveckling har, utan föregående äskande från teknikförvaltningen, tilldelats om 2 miljoner kronor årligen under perioden 2026–2029. Dessa investeringsmedel kommer inte ianspråkta om kompensation för tillkommande drift- och kapitalkostnader inte först beviljas.”

Dessa investeringsmedel är alltså möjliga att använda till uppdraget i viss mån, men är villkorade med täckning för drift- och kapitalkostnader. I övrigt måste insatser rymmas inom ordinarie driftbudget för 2026 och 2027.

I arbetet med projektplan kommer resurser från regionens förvaltningar att behöva allokeras för uppdraget liksom resurser från Gotlandshem. Som synes i bifogad rapport har regionen redan idag mycket verksamhet i Slite, delar av projektarbetet kan och bör alltså göras inom ordinarie budgetram.

Demokrati

Regionstyrelseförvaltningen vill också uppmärksamma att det finns möjlighet till samverkan med uppdraget (RS 2026/116) om är gett till regiondirektören vad gäller utveckling av demokratiuppdraget som organisationen ansvarar för.

”Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporeras till budgetberedningen 2026.”

När ovan uppdrag utvecklas bör samordning ske med utvecklingsarbetet i Slite.

Sammantaget är regionstyrelseförvaltningens bedömning att intern uppföljning och samordning är nödvändigt för att skapa ett framgångsrikt utvecklingsarbete i Slite. Enbart sammanställningen av bilagd rapport visar att den interna samordningen kan förbättras avsevärt, få verksamheter rapporterar processer som synkroniserar med varandra eller samverkar för ökad effektivitet. Regionstyrelseförvaltningen tror på Örnsköldsviks råd att ta fram en förankrad och integrerad projektplan för att lyckas med uppdraget. För detta behövs både intern förankring och samverkan med utvecklingsaktörer i Slite.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionalt utvecklingsutskotts förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-20
Samlad rapport Slite, daterad 2026-02-20

RS § 109 Exploateringsavtal Väskinde Kaungs 1:10

Ärendenummer: RS 2026/327

Paragraf föregående instans: AU § 63

Regionstyrelsens beslut

- Upprättat exploateringsavtal avseende Väskinde Kaungs 1:10 godkänns.

Jäv

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

En ny detaljplan för Väskinde Kaungs 1:10 är under framtagande i enlighet med miljö- och byggnämndens beslut 2021-05-25, § 118. Detaljplanen planeras antas i april 2026. Planen syftar till att komplettera befintlig bebyggelse med 11 nya bostadsfastigheter i Väskinde. Inom planområdet finns ingen tidigare detaljplan, och området är idag bevuxen skogsmark. Planförslaget har varit på granskning och har justerats inför antagande av miljö- och byggnämnden. För att säkerställa detaljplanens genomförande, samt reglera kostnader och utförande har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen upprättat exploateringsavtal med byggherren Krister Hultberg. Ett antagande av detaljplanen kan ske först när exploateringsavtal har godkänts av regionstyrelsen.

Exploateringsavtalet behandlar i huvudsak följande:

- Byggherren ansvarar för att utföra och iordningställa grönområde enligt detaljplanens intentioner. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren ansvarar för att utföra och iordningställa gator inom exploateringsområdet. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren förbinder sig att bekosta och anlägga vatten- och avloppsanläggning. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren ska i samråd med ledningssägare och berörda kommunala förvaltningar svara för och bekosta samordning av ledningsdragning och de eventuella ledningsflyttar som krävs för exploaterings genomförande.
- Byggherren ansvarar för utbyggnaden inom kvartersmark.
- Utbyggnaden av VA-anläggningen ska vara genomförd senast 5 år efter detaljplanen vunnit laga kraft, om så inte sker utgår ett vite på 2 500 000 kr.

- Ansökan om inrättande av gemensamhetsanläggning för VA, gator och grönområden samt bildande av marksamfällighet för allmän platsmark ska ske senast 3 år efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Om så inte sker utgår vite på 200 000 kronor.

Bedömning

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att upprättat exploateringsavtal styr den fortsatta exploateringen av aktuellt område i enlighet med intentionerna i detaljplaneförslaget. Förvaltningen föreslår därmed att regionstyrelsen godkänner upprättat exploateringsavtal.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsavtalet är upprättat i enlighet med gällande riktlinje för markanvisnings- och exploateringsavtal och har stöd i Plan- och bygglagen. Avsteg föreslås medges från riktlinjen avseende sista stycket under punkt 3.2.3 Ekonomiska principer vid enskilt huvudmannaskap.

Planområdet är beläget utanför verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp. All bebyggelseutvecklingen utanför verksamhetsområde kan medföra risk för föreläggande om anslutning enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster, en risk som för planområdet minimeras genom upprättande av exploateringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

Detaljplanen omfattas av enskilt huvudmannaskap. Kostnader för utbyggnad av allmän plats åläggs byggherren. Utbyggnad av allmänna anläggningar och lantmäteriförrättningar ska ske enligt huvudtidplan, om så inte sker utgår vite till Region Gotland.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att genomförande av detaljplanen bidrar till en levande landsbygd och möjliggör för fler att bosätta sig utanför Visby.

6. Klimat och miljöperspektiv

En dagvattenutredning har tagits fram i samband med framtagandet av detaljplanen som syftar till att säkerställa tillräcklig dagvattenavrinning som

antas öka till följd av klimatförändringar. Utredningens slutsatser har införlivats i planförslaget. Utformning av vägar och anläggande av svackdiken i syfte att avleda överflödigt ytvatten bidrar till att undvika oacceptabla skador på ny bebyggelse och angränsande fastigheter.

Ärendets behandling under mötet

Oscar Lindster (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal med bilagor undertecknat 2026-02-20

Förslag till planbeskrivning Väskinde Kaungs 1:10

Förslag till plankarta Väskinde Kaungs 1:10

Riktlinje för markanvisnings- och exploateringsavtal

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 110 Exploateringsavtal Väskinde Ringvide 1:51

Ärendenummer: RS 2026/328

Paragraf föregående instans: AU § 64

Regionstyrelsens beslut

- Upprättat exploateringsavtal avseende Väskinde Ringvide 1:51 godkänns.

Jäv

Oscar Lindster (S) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

En ny detaljplan för Väskinde Ringvide 1:51 är under framtagande i enlighet med miljö- och byggnämndens beslut 2019-04-10, § 86. Detaljplanen planeras antas i april 2026. Planen syftar till att komplettera befintlig bebyggelse med 11 nya bostadsfastigheter i Väskinde. Inom planområdet finns ingen tidigare detaljplan, och området är idag bevuxen skogsmark. Planförslaget har varit på granskning och har justerats inför antagande av miljö- och byggnämnden. För att säkerställa detaljplanens genomförande, samt reglera kostnader och utförande har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen upprättat exploateringsavtal med byggherren Lisa Tommiedotter och Tomas Andersson. Ett antagande av detaljplanen kan ske först när exploateringsavtal godkänts av regionstyrelsen.

Exploateringsavtalet behandlar i huvudsak följande:

- Byggherren ansvarar för att utföra och iordningställa grönområde enligt detaljplanens intentioner. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren ansvarar för att utföra och iordningställa gator inom exploateringsområdet. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren förbinder sig att bekosta och anlägga vatten- och avloppsanläggning. Utförandet regleras i samband med bildande av gemensamhetsanläggning.
- Byggherren ska i samråd med ledningssägare och berörda kommunala förvaltningar svara för och bekosta samordning av ledningsdragning och de eventuella ledningsflyttar som krävs för exploaterings genomförande.
- Byggherren ansvarar för utbyggnaden inom kvartersmark.
- Utbyggnaden av VA-anläggningen ska vara genomförd senast 5 år efter detaljplanen vunnit laga kraft, om så inte sker utgår ett vite på 2 500 000 kr.

- Ansökan om inrättande av gemensamhetsanläggning för VA, gator och grönområden samt bildande av marksamfällighet för allmän platsmark ska ske senast 3 år efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Om så inte sker utgår vite på 200 000 kronor.

Bedömning

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att upprättat exploateringsavtal styr den fortsatta exploateringen av aktuellt område i enlighet med intentionerna i detaljplaneförslaget. Förvaltningen föreslår därmed att regionstyrelsen godkänner upprättat exploateringsavtal.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsavtalet är upprättat i enlighet med gällande riktlinje för markanvisnings- och exploateringsavtal och har stöd i Plan- och bygglagen. Avsteg föreslås medges från riktlinjen avseende sista stycket under punkt 3.2.3 Ekonomiska principer vid enskilt huvudmannaskap.

Planområdet är beläget utanför verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp. All bebyggelseutvecklingen utanför verksamhetsområde kan medföra risk för föreläggande om anslutning enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster, en risk som för planområdet minimeras genom upprättande av exploateringsavtal.

2. Ekonomiskt perspektiv

Detaljplanen omfattas av enskilt huvudmannaskap. Kostnader för utbyggnad av allmän plats åläggs byggherren. Utbyggnad av allmänna anläggningar och lantmäteriförrättningar ska ske enligt huvudtidplan, om så inte sker utgår vite till Region Gotland.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att genomförande av detaljplanen bidrar till en levande landsbygd och möjliggör för fler att bosätta sig utanför Visby.

6. Klimat och miljöperspektiv

En dagvattenutredning har tagits fram i samband med framtagandet av detaljplanen som syftar till att säkerställa tillräcklig dagvattenavrinning som

antas öka till följd av klimatförändringar. Utredningens slutsatser har införlivats i planförslaget. Utformning av vägar och anläggande av svackdiken i syfte att avleda överflödigt ytvatten bidrar till att undvika oacceptabla skador på ny bebyggelse och angränsande fastigheter.

Ärendets behandling under mötet

Oscar Lindster (S) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal med bilagor undertecknat 2026-02-20

Förslag till planbeskrivning Väskinde Ringvide 1:51

Förslag till plankarta Väskinde Ringvide 1:51

Riktlinje för markanvisnings- och exploateringsavtal

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 111 Exploateringsavtal – Detaljplan för Visby Rikken 1

Ärendenummer: RS 2026/280

Paragraf föregående instans: AU § 65

Regionstyrelsens beslut

- Upprättat exploateringsavtal avseende Visby Rikken 1 godkänns.
- Region Gotlands åtaganden enligt exploateringsavtalet ska införlivas i pågående exploateringsprojekt samordning Gråbo för genomförande.

Jäv

Sara Unger (M), Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

En ny detaljplan för Visby Rikken 1 är under framtagande i enlighet med miljö- och byggnämndens beslut 2024-03-26, § 41. Detaljplanen planeras antas i april 2026. Planförslaget syftar att möjliggöra förtätning av bostadsbebyggelse och kontor inom fastigheten Visby Rikken 1 i samband med att befintlig bebyggelse i området ska rivas och återuppbyggas. Planförslaget har varit på granskning och har justerats inför antagande av miljö- och byggnämnden. För att säkerställa detaljplanens genomförande, samt reglera kostnader och utförande har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen upprättat ett exploateringsavtal med byggherren Gotlandshem AB. Ett antagande av detaljplanen kan ske först när exploateringsavtal godkänts av regionstyrelsen.

Exploateringsavtalet behandlar i huvudsak följande:

- Byggherren ska anlägga skyfallsdike inom kvartersmark för att leda befintligt skyfallsstråk runt bostadsområdet.
- Region Gotland ska anpassa Jungmansgatan för att leda skyfall till skyfallsdike inom Rikken 1.
- Byggherren bekostar flytt av ledningar inom planområdet.
- Byggherren bekostar eventuell sanering inom planområdet.

Kostnaderna för ombyggnad av gång- och cykelbana samt dike är beräknade till cirka 300 000 kronor. I övrigt omfattar detaljplanen ingen utbyggnad av allmän infrastruktur eftersom Rikken 1 är bebyggd sedan tidigare.

Bedömning

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att upprättat exploateringsavtal styr den fortsatta exploateringen av aktuellt område i enlighet med intentionerna i detaljplaneförslaget. Region Gotlands klimatanpassningsplan räknar med en ökning på 20–30 % av intensiva nederbördshändelser under detta sekel, vilket motiverar att säkerställa genomförande av och bekosta skydd mot skyfall. Förvaltningen föreslår

därmed att regionstyrelsen godkänner upprättat exploateringsavtal och att Region Gotlands åtaganden införlivas i pågående exploateringsprojekt för Gråbo.

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att exploateringsavtalet är upprättat i enlighet med gällande riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal och har stöd i Plan- och bygglagen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att de kostnader som uppstår för Region Gotland i samband med planens genomförande är hänförliga till kommunens ansvar att skydda samhället från skador på grund av skyfall. Kostnaderna kan finansieras genom exploateringsbudget för pågående exploateringsprojekt i Gråbo.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Genom planläggningen vidtas åtgärder för att skydda bebyggelse i området från större skyfallshändelser, vilket går i linje med regionens mål om att prioritera en skyndsam energi- och klimatomställning.

Ärendets behandling under mötet

Sara Unger (M), Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Exploateringsavtal för Visby Rikken 1

Förslag till detaljplan för Visby Rikken 1

Teknik- och samhällbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

Skickas till

Miljö- och byggnämnden

Tekniska nämnden

Gotlandshem AB

RS § 112 Förändring av markanvisning i Gråbo

Ärendenummer: RS 2025/1939

Paragraf föregående instans: AU § 66

Regionstyrelsens beslut

- Giltighetstiden för markanvisningsavtalet mellan Region Gotland och Gotlandshem AB, avseende nybildade fastigheter i Gråbo, förlängs till och med 2027-12-21.

Jäv

Sara Unger (M), Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade 2024-11-21, § 381 att godkänna upprättat markanvisningsavtal mellan Region Gotland och Gotlandshem AB. I korthet innebär markanvisningsavtalet att Gotlandshem AB under två år har option på att förhandla om att förvärva mark från Region Gotland i syfte att bygga nya bostäder, samt bekosta genomförandet av en ny detaljplan för Gråbo 1:3 med flera. Detaljplanen antogs av regionfullmäktige 2024-12-16, § 217 och vann laga kraft 2025-01-11.

Sedan detaljplanen vann laga kraft har arbetet med att genomföra detaljplanen inletts, parallellt med förhandlingar om att överlåta marken till Gotlandshem AB. För att kunna genomföra överlåtelse av den anvisade marken krävs att Region Gotland utför sanering av markföroreningar inom detaljplaneområdet. Saneringen är nödvändig för att marken ska bli lämplig för bostadsbebyggelse enligt detaljplanen, vilket baseras på Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning. Vidare krävs att Gotlandshem AB har erhållit bygglov för den första utbyggnadsetappen inom detaljplanen. Markanvisningen fullgörs genom upprättande av överlåtelseavtal för fastigheterna Visby Rodret 1 och 2 samt Visby Lanternan 1.

Ursprunglig plan för projektet var att anlägga tillfällig infart från Visbyleden för att snabbare komma åt och sanera området som är förorenat. Tillstånd gavs emellertid inte av Trafikverket och detta har fördröjt planerna. Gotlandshem AB har inte heller kunnat påbörja sitt projekt i väntan på upphandlingsprocess för entreprenör och har för avsikt att lämna in bygglovsansökan i oktober 2026. Efter bygglov har erhållits ska ärendet om försäljning beredas för beslut i regionstyrelsen. Överlåtelse förväntas inte kunna ske förrän första kvartalet 2027 med hänsyn till ovan nämnda omständigheter.

Bedömning

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att Gotlandshem AB har efterlevt sina åtaganden enligt markanvisningsavtalet. Skälen till att överlåtelse inte hinner ske inom två år från ursprunglig markanvisning är utanför deras

kontroll. Gotlandshem AB har deltagit aktivt under processen och har för avsikt att genomföra byggprojektet, som är i en planerings- och projekteringsfas. Förvaltningen har tagit del av skisser över planerad bebyggelse, och bedömer det som troligt att projektet kommer genomföras.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att en förlängning av markanvisningsavtalet följer Region Gotlands riktlinjer för markanvisnings- och exploateringsavtal, och därmed också de regler som föreskrivs i lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar (2014:899).

2. Ekonomiskt perspektiv

Markanvisningen förväntas generera intäkter om cirka 57 000 000 kronor till Region Gotland som avses ge täckning för investeringar i ny infrastruktur. Förlängs inte markanvisningen går Region Gotland miste om kostnadstäckningen. En ny markanvisning garanterar inte heller samma intäkt eftersom nya förhandlingar inleds. Detta beslut i sig innebär emellertid inga direkta kostnader för Region Gotland.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Sara Unger (M), Lina Runander (M) och Katrina Ansarfwe (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2024-11-21, § 381

Regionfullmäktige 2024-12-16, § 217

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 113 Förstudie Dalhem brandstation

Ärendenummer: RS 2026/326

Paragraf föregående instans: AU § 67

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en miljöteknisk undersökning avseende föroreningar vid och angränsande Dalhem brandstation för projektets behov.

Sammanfattning

Förstudien avser utveckling av räddningstjänstens brandstation på fastigheten Dalhem Hallvide 2:2. Två huvudalternativ har studerats: nybyggnation respektive till- och ombyggnation av befintlig byggnad. Underlaget bygger på verksamhetsanalys, lokalprogram, tekniska riktlinjer samt framtagna skisser.

Behovsanalysen visar att nuvarande lokaler inte uppfyller verksamhetens krav avseende arbetsmiljö, fordonshöjder, hygien, jämställdhet och framtida kapacitet. Nuvarande brandstation i Dalhem präglas av bristande funktionalitet och eftersatt standard. Lokalerna är dimensionerade för äldre fordon och arbetssätt samt uppfyller inte dagens krav på arbetsmiljö och hygien. Omklädning sker delvis i vagnhall, vilket inte är förenligt med dagens arbetsmiljökrav.

Både nybyggnation och till- och ombyggnation bedöms vara möjliga inom gällande planförutsättningar. Sammantaget bedöms dock nybyggnation ge bäst förutsättningar ur ett långsiktigt perspektiv vad gäller funktion, robusthet och arbetsmiljö. Alternativet till- och ombyggnation innebär omfattande tekniska begränsningar som bedöms vara så betydande att åtgärden inte är ekonomiskt försvarbar. Mot denna bakgrund redovisas till- och ombyggnation inte i samma detaljeringsgrad som nybyggnation i rapporten.

Förstudien identifierar även viktiga behov av fortsatt utredning inför nästa skede, bland annat avseende förekomst av markföroreningar (PFAS), dagvattenhantering samt andra mark- och miljörelaterade förutsättningar.

Verksamhetsanalysen visar att brandstationen i Dalhem har en fortsatt strategisk betydelse för räddningstjänstens operativa förmåga på mellersta Gotland samt som stöd till Visby. Verksamheten bedöms vara långsiktig och behovet av ändamålsenliga lokaler kvarstår över tid.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att Dalhem brandstation är strategiskt viktig för räddningstjänstens yttäckning på Gotland. Dagens lokaler är undermåliga och uppfyller inte de krav som ställs på en brandstation idag.

För att fortsatt kunna bedriva räddningstjänst i Dalhem bedöms det nödvändigt att genomföra åtgärder i enlighet med denna förstudie. Om inga åtgärder vidtas riskerar verksamheten att hamna i en svår situation, bland annat genom att framtida brandfordon inte ryms inom befintlig byggnad.

Dalhem brandstation är också med som ett prioriterat lokalbehov i lokalförsörjningsplan 2027–2036.

Inför strategisk plan och budget 2027 bör ett av alternativen med kostnadsuppskattning anges.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förstudierapport Dalhem Hallvide 2:2 2026-02-03

Bilaga 1. Lokalprogram

Bilaga 2. Skiss nybyggnation

Bilaga 3. Skiss till- och ombyggnation

Bilaga 4. Skiss markplanering

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-19

RS § 114 Föreläggande om yttrande till mark- och miljööverdomstolen, Lärbro St Vikers 1:94

Ärendenummer: RS 2022/1816

Paragraf föregående instans: AU § 68

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna bilagt yttrande i mål M 1104–25, rörande Nordkalks yttrande och kompletteringar, och att detta via ombudets försorg inges till Svea hovrätt, mark- och miljööverdomstolen.

Jäv

Lina Runander (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen beslutade i december 2024 att lämna Nordkalk AB tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet inom fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94.

Vid prövningen i Mark- och miljödomstolen hade Region Gotland ingen erinran mot att tillstånd meddelades, förutsatt att Nordkalk gjorde åtaganden till skydd för enskilda brunnar inom och utanför påverkansområdet samt gällande kvaliteten på det vatten som avleds från Pall 2-sjön. Domstolen föreskrev dock inget villkor till skydd för enskilda brunnar utan hänvisade eventuella skador till hantering inom systemet för oförutsedd skada.

Region Gotland fick inte heller gehör för sitt yrkande gällande reningsgrad för det vatten som Region Gotland kan komma att ta emot från avledning av täktvatten. Domstolen bedömde att bolagets verksamhet med avledning av täktvatten inte äventyrar miljökvalitetsnormen för kustvattenförekomsten Kappelshamnsviken. Även om ett nyttjande av vattnet som dricksvatten ansågs resursmässigt viktigt, bedömdes det inte skäligt att ålägga bolaget kostnaden för rening.

Region Gotland överklagade, tillsammans med ett antal andra sakägare, mark- och miljödomstolens dom. För regionens del gällde överklagandet att domstolen valt att inte beakta yrkandet om att bolaget skulle ges ansvar för framtida vattenbrist vid enskilda brunnar inom och utanför påverkansområdet. I maj 2025 meddelade mark- och miljööverdomstolen prövningstillstånd.

Den 1 oktober 2025 lämnade Region Gotland ett justerat yttrande där yrkandet att ansvar för privata brunnar utanför påverkansområdet utgår och det med hänsyn till vad mark- och miljödomstolen bestämt i tillståndsdomen avseende Heidelberg Materials i samma fråga. Nordkalk yttrade sig därefter och bemötte del av inkomna överklaganden, dock ej Region Gotlands yttrande från

1 oktober. Eftersom Nordkalks yttrande inte behandlade det villkor som Region Gotland överklagat, lämnades inga synpunkter på Nordkalks yttrande.

Mark- och miljööverdomstolen har nu, 3 februari 2026 gett Region Gotland tillfälle att yttra sig angående Nordkalks senaste yttrande, senast vid huvudförhandlingen den 21–23 april 2026.

Nordkalk hänvisar i sitt senaste yttrande till att avledningen av täktvatten till Region Gotland ska ses som en skyddsåtgärd. Bolaget argumenterar för att den föreslagna vattenavledningen innebär att miljökvalitetsnormen för kustvatten inte påverkas. Detta har bolaget även tidigare anfört i prövningen i mark- och miljödomstolen. Men mot bakgrund av länsstyrelsens överklagande, där myndigheten anser att bolaget inte visat att miljökvalitetsnormen inte påverkas i otillåten utsträckning, skulle det nu kunna finnas skäl för Region Gotland att återuppta diskussionen med bolaget för att enas kring kvaliteten på det vatten som bolaget skulle avleda till Region Gotland i stället för att släppa ut det i havet.

Eftersom tekniska nämnden är ansvarig facknämnd för dricksvattenfrågor, vilka utgör en viktig del av ärendet, har ärendet samberetts med teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen och hanterades i tekniska nämnden vid ett extrainsatt sammanträde 20 februari inför regionstyrelsens behandling av ärendet 31 mars.

Tekniska nämnden har vid sitt sammanträde 20 februari beslutat enligt nedan punkter:

1. Region Gotland kontakter Nordkalk för att försöka få till stånd en överenskommelse innan huvudförhandlingen gällande vattenkvaliteten. Resultatet av dessa förhandlingar redovisas på nämndmötet den 15 april 2026.
2. Tekniska nämnden beslutar att nämnden inte har något att tillägga i Region Gotlands utkast till yttrande.
3. Tekniska nämnden beslutar att inte vara representerat på huvudförhandlingen.

Mark- och miljödomstolen föreskrev inga villkor om reningsgrad, och ansåg att det inte var skäligt att lägga reningskostnaden på bolaget. Domstolen menade att det inte skulle äventyra miljökvalitetsnormerna för kustvatten om bolaget skulle avleda grundvattnet till Kappelshamnsviken i stället för till Region Gotlands dricksvattenförsörjning. Domstolen menade att det visserligen vore bra ur resurshushållningsperspektiv att använda det till dricksvatten, men att det inte vore skäligt att kräva att bolaget skulle stå för kostnaden för rening. Med detta som grund valde Region Gotland att inte överklaga i denna punkt och frågan om vattenrening prövas därför inte i överinstansen.

Nu åberopar dock Nordkalk vattenavledningen till Region Gotland som en skyddsåtgärd och utgår från att vattnet tas emot av regionen för

dricksvattenändamål. Här finns en möjlighet för Region Gotland att driva frågan om överenskommelse kring vattenkvaliteten som ett parallellt spår innan kommande huvudförhandling.

Bedömning

Med stöd i tekniska nämndens hantering av ärendet vidhåller Region Gotland sitt yrkande med avseende på ansvar för privata brunnar inom påverkansområdet. Det är rimligt att de fastighetsägare som kan komma att drabbas av framtida vattenbrist ges ett bättre skydd än att hänvisas till att söka rättelse via systemet för oförutsedd skada.

När det gäller frågan om framtida vattenavledning från Pall2-sjön anser tekniska nämnden i sitt beslut att Region Gotland ska arbeta för att få till stånd en överenskommelse med Nordkalk gällande vattenkvaliteten innan den planerade huvudförhandlingen 21–23 april. Tekniska nämnden ger teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att återkomma med resultatet av dessa förhandlingar vid nämndmötet den 15 april. Beroende på utkomsten av dessa förhandlingar har Region Gotland alternativa vägar att välja inför kommande huvudförhandling. Regionstyrelseförvaltningen instämmer i tekniska nämndens förslag till hantering.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen beslutar att godkänna förslag till yttrande och att detta inges till domstolen via ombudets försorg.

Ärendets behandling under mötet

Lina Runander (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Föreläggande från mark- och miljööverdomstolen aktbilaga 94 i Mål M 1104-25, 2026-02-03

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-17

Tekniska nämnden, 2026-02-20, § 48

Kallelse till huvudförhandling, aktbilaga 97 i Mål M 1104-25, 2026-02-20

Region Gotlands utkast till yttrande till mark- och miljööverdomstolen mars 2026

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

Skickas till

Tekniska nämnden

RS § 115

Information. Aktuellt kring kalkbrytning och tillståndprocesser

Ärendenummer: RS 2026/325

Paragraf föregående instans: AU § 69

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Gotland är sedan lång tid tillbaka ett nav för svensk kalkindustri och rymmer några av landets mest betydande kalktillgångar. Ön tar ett stort ansvar för den nationella försörjningen av såväl cement som kalksten för andra ändamål. För Gotland är det därför av stor betydelse att de industriverksamheter som etablerar sig på ön och som genom sin verksamhet påverkar vatten, natur och människors närmiljö på ett negativt sätt, också kan bidra till att skapa positiva effekter inom andra områden såsom näringsliv och arbetsmarknad.

Just nu pågår ett antal processer med tillståndsprövning i olika skeden som rör kalkindustrier och täkter på Gotland. Det handlar om följande verksamheter:

Nordkalk AB

- Överprövning av tillståndsbeslut gällande kalkbrytning i Lärbro St Vikers 1:94.

Heidelberg Materials Cement Sverige AB

- Överklagat tillstånd för täkt- och vattenverksamhet i Slite.
- Återkallad tillståndsansökan för cementproduktion, hamn mm i Slite.

Svenska Mineral AB, SMA

- Samråd gällande planerad täktverksamhet i Bunge Stucks.

Ärendena befinner sig i olika delar av prövningskedjan. I det följande ges en kortfattad bild av nuläget tillsammans med en bedömning av behovet av aktivitet och engagemang för regionens del utifrån utvecklingen de olika ärendenas processer.

I tillägg till pågående tillståndsprövningsprocesser bör det uppmärksammas att riksintressemyndigheten SGU nyligen genomfört en översyn av sina befintliga och utpekanden av nya riksintresseanspråk för värdefulla ämnen eller material i området norra Gotland. Det handlar om områdena Storugns-Klinthagen, Fleringe och Rute-Stucks, där myndigheten föreslagit utökningar av riksintresseanspråken omfattande knappt 12 %. Region Gotland har senast i januari 2026 yttrat sig till myndigheten i denna fråga.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

SGU Beslut RI Storugns-Klinthagen 31-250-2026, 2026-02-17

SGU Beslut RI Rute-Stucks 31-252-2026, 2026-02-17

SGU Beslut RI Fleringe 31-251-2026, 2026-02-17

MÖD kallelse till huvudförhandling, aktbilaga 97 (Nordkalk), 2026-02-20

Heidelberg Materials anståndsbegäran till MMD, aktbil 54. 2025-11-19

Mark- och miljödomstolens underrättelse om återkallelse av tillståndsansökan (HM), aktbil 56-57, 2026-02-24

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-24

Skickas till

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

RS § 116

Renhållningsordningen. Antagande av ändrade avfallsföreskrifter

Ärendenummer: RS 2026/356

Paragraf föregående instans: AU § 70

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Tekniska nämndens förslag till ändrade avfallsföreskrifter antas.
Föreskrifterna gäller från och med den 1 maj 2026.

Sammanfattning

I 15 kap. 41 § miljöbalken (MB) anges att renhållningsordningen ska innehålla en avfallsplan och de föreskrifter som regionen har meddelat med stöd av regeringens bemyndiganden enligt detta kapitel. Av 15 kap. 22, 38 och 39 §§ MB jämte 9 kap. 1 och 2 §§ avfallsförordningen framgår att regionen bemyndigats att besluta om avfallsföreskrifter. Regionen får enligt 2 kap. 4 § kommunallagen (KL) inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna. Sådana beslut får dock fattas om det finns synnerliga skäl för det.

Tekniska nämnden har utarbetat ett förslag till ändrade avfallsföreskrifter. Dessa föreslås gälla redan från och med den 1 februari 2026.

Regionstyrelseförvaltningen anser att tekniska nämndens förslag kan tillstyrkas med den justeringen att de ska gälla först från och med den 1 maj 2026.

Gällande kommunala föreskrifter ska enligt 8 kap. 13 § andra stycket KL finnas tillgängliga för allmänheten på regionens webbplats. De ska där vara samlade i regionens författningssamling eller på något annat sätt.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2026-02-12, § 30

Tekniska nämndens förslag till reviderade avfallsföreskrifter

Tabell över inkomna synpunkter på förslag till reviderade avfallsföreskrifter

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-03

Skickas till

Tekniska nämnden för publicering i Region Gotlands författningssamling

RS § 117

Rekryteringspolicy och riktlinje för Regionkoncernen

Ärendenummer: RS 2026/585

Sammanfattning

Ärendet utgår och hanteras i personalutskottet.

RS § 118 Uppdaterad fastighetspolicy för Region Gotland

Ärendenummer: RS 2026/216
Paragraf föregående instans: AU § 73

Regionstyrelsens beslut

- Ärendet återremitteras.

Sammanfattning

Eftersom Region Gotlands nuvarande fastighetspolicy från 2019 inte integrerar den lokalförsörjningsprocess som tillämpas i regionens samlade lokalförsörjningsarbete, har ett förslag till uppdaterad fastighetspolicy nu tagits fram.

Syftet med uppdateringen har varit att ta fram ett tydligt och heltäckande förslag till fastighetspolicy som utgår från regionens strategiska styrdokument, såsom översiktsplan, regional utvecklingsstrategi samt mål och budget. Policyn beskriver övergripande principer för lokalförsörjning, fastighetsförvaltning, fastighetsutveckling samt mark- och exploatering. Den ska även tydligt utgå från den gemensamma lokalförsörjningsprocessen och vara formulerad på rätt policynivå, där mer detaljerade ställningstaganden och arbetssätt hanteras i tillhörande riktlinjer.

Arbetet med framtagandet har letts av Region Gotlands lokalförsörjningsstrateg och har bedrivits i samarbete med fastighetsförvaltningsavdelningen, mark- och exploateringsavdelningen och projektavdelningen. Lokalberedningsgruppen och lokalstyrgruppen har lämnat synpunkter under arbetets gång.

Tekniska nämnden har godkänt den uppdaterade fastighetspolicyn. Policyn ska beredas till regionfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att den uppdaterade fastighetspolicyn är nödvändig och ändamålsenlig. Den tidigare policyn från 2019 speglar inte den lokalförsörjningsprocess och den styrmodell som Region Gotland idag arbetar efter. Den nya policyn tydliggör fastighetsbeståndet som en strategisk resurs och skapar en gemensam grund för lokalförsörjning, fastighetsförvaltning, fastighetsutveckling samt mark- och exploatering.

Genom att policyn hålls på rätt nivå och kompletteras med riktlinjer och processer skapas bättre förutsättningar för enhetlig tillämpning, tydligare ansvarsfördelning och mer förutsägbara beslutsprocesser. Förvaltningen bedömer därför att fastighetspolicyn bör godkännas och föras vidare i beslutsprocessen.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna fastighetspolicyn är förenlig med gällande lagstiftning och Region Gotlands styrmodell. Policyn är ett övergripande styrdokument som anger principer, ansvarsinriktning och krav på gemensam process för lokalförsörjning, fastighetsförvaltning och exploatering, utan att förändra den formella ansvarsfördelningen enligt lag, reglementen eller delegationsordningar.

Konkreta beslut om investeringar, avyttringar och exploatering fattas även fortsättningsvis enligt gällande regelverk. Policyn bedöms därmed stärka den strukturella och rättsliga tydligheten utan att medföra nya rättsliga åtaganden.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att fastighetspolicyn i sig inte medför några direkta ekonomiska konsekvenser. Policyn anger övergripande principer och inriktning, medan ekonomiska effekter uppstår först vid tillämpning genom beslut om investeringar, avvecklingar eller förändrad användning av lokaler. Policyn syftar dock till att på sikt bidra till mer effektiv resursanvändning, bättre prioriteringar och minskad risk för kostnadsdrivande lösningar eller investeringar som inte är långsiktigt hållbara.

De ekonomiska frågor som rör internhyra, kapitalkostnader, driftskostnader, finansiering och budgetramar har beaktats. Fastighetspolicyn medför inga direkta ekonomiska konsekvenser, utan sådana frågor aktualiseras först vid tillämpning och prövas då inom ordinarie budget- och investeringsprocess.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att policyn är neutral i sig men bidrar indirekt till bättre planering och prioritering av lokaler för samhällsservice, inklusive verksamheter för barn och unga. En mer strukturerad lokalförsörjning ger bättre förutsättningar att beakta tillgänglighet, trygghet och likvärdig service.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att genom att lokalförsörjning och fastighetsutveckling hanteras samlat och långsiktigt skapas bättre förutsättningar att väga behov och förutsättningar i både tätort och landsbygd. Policyn ger stöd för helhetsbedömningar utifrån geografiska och demografiska skillnader.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att genom att lokalförsörjning och fastighetsutveckling hanteras samlat och långsiktigt skapas bättre förutsättningar att väga behov och

förutsättningar i både tätort och landsbygd. Policyn ger stöd för helhetsbedömningar utifrån geografiska och demografiska skillnader.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att policyn stödjer ett mer strategiskt och långsiktigt nyttjande av regionens fastighetsbestånd, vilket kan bidra till minskad klimatpåverkan genom effektivare användning av befintliga lokaler och bättre planering av investeringar.

Ärendets behandling under mötet

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet ska återremitteras med motiveringen att i dokumentet Fastighetspolicy tillföra ett mer extrovert angreppssätt kring arbetet med fastigheter där arbetet också innefattar utveckling av samhället och tätorter och där Region Gotland i högre grad arbetar för utveckling tillsammans med lokala aktörer och utifrån lokala behov.

Ordförande ställer proposition på om ärendet ska avgöras i dag eller om ärendet ska återremitteras och finner att ärendet ska återremitteras.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Fastighetspolicy 2026

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-20

RS § 119 Information om investeringsprojekt. Nya Solbergabadet

Ärendenummer: RS 2019/959
Paragraf föregående instans: AU § 74

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

I samband med regionfullmäktiges beslut 2021-11-22, § 192 att bygga ett nytt badhus på Solbergatomten i Visby, beslutades att projektet skulle återrapporteras vid kommande budgetberedningar tills dess att badhuset är klart.

Produktionsfasen startade med losshållning av berg, som slutfördes i april 2025 med gott resultat. Därefter följde ledningsdragning under den tänkta platta samt platsgjutning av platta, väggar och bjälklag. Vissa delar av väggar och bjälklag återstår fortfarande. Arbetet har sedan årsskiftet 2025/2026 påverkats av snö och ovanligt långvarig kyla, vilket har försvårat tidsplaneringen. Analys pågår nu av hur detta påverkar kommande moment och slutlig färdigställandetid. Projektledningen bedömer dock fortsatt att projektet håller sig inom tilldelad budget.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionfullmäktige tar emot informationen i rapporten.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Projektrapport. Nya Solbergabadet 2026-02-13
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 120 Information inför budgetberedningen. Friluftslivssamordnare

Ärendenummer: RS 2026/349

Paragraf föregående instans: KFB § 10

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Under budgetprocessen 2025 tilldelades regionstyrelseförvaltningen inom Region Gotland totalt 600 tkr för att inrätta en funktion som friluftsamordnare, varav 400 tkr avsåg ett tjänsteutrymme om 50 procent och 200 tkr verksamhetsmedel. Förvaltningens bedömning är att uppdragets omfattning kräver en heltidstjänst. Därför behövs ytterligare 400 tkr för att möjliggöra fortsatt utveckling och långsiktig samordning av arbetet. Under 2026 finns extern finansiering från Naturvårdsverket, men tillgången till sådana medel framöver är osäker.

En gemensam GAP-analys visar att flera prioriteringar återstår, bland annat att ta fram en strategisk friluftspan, säkra långsiktig finansiering för samordning, förbättra tillgänglighetsdata, stärka medborgardialog och utveckla uppföljning.

En heltidsfunktion beräknas kosta cirka 1 mnkr per år, varav 800 tkr personalkostnader och 200 tkr verksamhetsmedel. Hälften av finansieringen är redan säkerställd. Funktionen bedöms även kunna bidra till att söka externa medel och därmed stärka finansieringen av insatser inom området. Tjänsten är organisatoriskt placerad vid kultur- och fritidsavdelningen, men ska arbeta tvärsektoriellt med andra förvaltningar och aktörer.

Förvaltningens samlade bedömning är att en permanent friluftsamordnare är avgörande för att integrera projektresultat i ordinarie verksamhet, säkerställa långsiktigt underhåll och utveckling av leder samt stärka den strategiska planeringen. Den nuvarande halvtidstjänsten är ett steg framåt, men innebär begränsad kapacitet och risk för fördröjning av prioriterade uppdrag, särskilt framtagandet av en regional friluftspan.

Vidare gör förvaltningen bedömningen att en permanent heltidsfunktion som friluftsamordnare är en strategiskt viktig förutsättning för att säkra kontinuitet, effektivitet och långsiktig utveckling inom regionens arbete med friluftsliv, folkhälsa och hållbar regional utveckling.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att det är avgörande att etablera en permanent friluftsamordnare för att integrera projektresultat i ordinarie verksamhet, säkerställa långsiktig utveckling och underhåll av leder och nätverk samt stärka den strategiska planeringen för friluftslivets olika delar både internt och i relation till externa aktörer. Att en samordnare nu finns på plats, finansierad till 50 procent av egna medel, är positivt. Samtidigt bedöms utvecklingsbehovet vara betydande efter en längre period utan denna funktion. Behovet av att säkerställa finansiering motsvarande heltid är därför stort. Den externa finansieringen är tidsbegränsad och osäker. Med endast 50 procent tjänstutrymme kommer prioriteringar att behöva göras som innebär att viktiga uppdrag, exempelvis framtagande av friluftspan, fördröjs.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Regionen befinner sig i ett ansträngt ekonomiskt läge, vilket kan göra prioriteringen svår. Samtidigt har redan resurser investerats i projekt inom området. För att uppnå full effekt av dessa satsningar bedöms en heltidsfunktion vara avgörande.

3. Barnperspektiv

Förslaget bedöms stärka barns möjligheter till naturkontakt och friluftsliv genom samverkan med skolor och ungdomsorganisationer samt fortsatt samarbete med Länsstyrelsen. Det ökar möjligheten att uppnå det nationella friluftsmålet om ett rikt friluftsliv i skolan. Mindre tjänstutrymme innebär hårdare prioriteringar och långsammare utveckling.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Förslaget bedöms i stor utsträckning gynna landsbygdsområden genom förbättrad tillgång till natur- och friluftaktiviteter. Det stärker attraktiviteten för både invånare och besökare samt bidrar till att sprida turismens ekonomiska effekter över hela ön.

6. Klimat och miljöperspektiv

En permanent friluftsamordnare bedöms bidra till hållbar utveckling av vandringsleder och friluftsliv genom samordning av resurser och planering.

Detta skapar bättre förutsättningar för miljöhänsyn, hållbara materialval och klimatanpassning samt minskar negativ påverkan på naturmiljöer.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Gap-analys, Friluftskommun

Bilaga 2 Uppdragsbeskrivning friluftssamordnare

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-18

RS § 121 Information inför budgetberedningen. Verksamhetsmedel Slite konstgräs

Ärendenummer: RS 2026/350

Paragraf föregående instans: KFB § 11

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen ser ett kommande behov av ramtillskott kopplat till drift av konstgräsplanen i Slite. Region Gotland har, som en följd av tidigare beslutad upphandling av istider i Slite ishall, övertagit ansvaret för konstgräsanläggningen i anslutning till ishallen. Syftet med denna ansvarsförändring har varit att frikoppla konstgräset från upphandlingen av istider. Detta möjliggör en tydlig och funktionell driftstruktur där en extern operatör kan bedriva verksamheten i ishallen utan att samtidigt behöva ansvara för övriga anläggningsdelar. För att denna modell ska fungera har regionen behövt ta över de delar av anläggningen som faller utanför upphandlingen, däribland konstgräsplanen och med detta följer en driftkostnad.

Konstgräsplanen har tidigare drivits av IK Graip, vilket inneburit att föreningen ansvarat för såväl praktisk drift som tillhörande kostnader. I och med övertagandet har dessa skyldigheter övergått till Region Gotland. Det innebär att kostnader som tidigare inte belastat regionens budget nu behöver hanteras inom regionstyrelseförvaltningens ansvarsområde.

De identifierade kostnadsposterna består främst av snöröjning, vilken beräknas uppgå till cirka 100 tkr årligen, utrustningskostnader om cirka 50 tkr samt en post för oförutsedda utgifter om cirka 50 tkr. Den sammanlagda ökade driftkostnaden uppgår därmed till 200 tkr per år, vilket förvaltningen nu äskar i ökad ram för driftsbudgeten.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens samlade bedömning är att kostnadsökningen är en direkt och nödvändig konsekvens av tidigare fattade beslut om driftform för ishallen och den ansvarsfördelning som följer av detta. Övertagandet av konstgräsplanen är inte att betrakta som en ambitionshöjning eller verksamhetsutvidgning utan som en strukturell förändring där ansvar flyttats från föreningsdrift till regional drift. Förvaltningen behöver därför tillföras motsvarande ekonomiska medel för att kunna fullgöra sitt uppdrag och säkerställa att anläggningen kan hållas i ett funktionellt och säkert skick.

Konstgräsplanen i Slite är fortsatt väl nyttjad trots att den börjar närma sig sin tekniska livslängd. Trycket på övriga konstgräsplaner är stort, så det finns ingen möjlighet att på ett rimligt sätt förlägga den verksamhet som i dagsläget bedrivs i Slite på andra konstgräsplaner på ön.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

RS § 122

Information inför budgetberedningen. Stödgivning fritidsområdet

Ärendenummer: RS 2023/639

Paragraf föregående instans: KFB § 12

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen inom Region Gotland genomförde 2023–2025 en omfattande översyn av bidragssystemet inom fritidsområdet. Resultatet blev ett förslag till nytt stödssystem med fokus på jämlikhet, jämställdhet, likvärdighet, tillgänglighet och balans mellan bredd och spets. Målet är att stödet ska främja en aktiv fritid i linje med regionens styrdokument och särskilt bidra till ökad fysisk aktivitet bland prioriterade målgrupper: barn och unga 7–20 år, personer med funktionsnedsättning samt personer 65+.

Det föreslagna systemet strukturerades i tre huvudkategorier: anläggningsstöd, verksamhetsstöd och utvecklingsstöd. I juni 2025 behandlade regionfullmäktige ärendet och fattade beslut om en delvis implementering för 3,15 mnkr.

Medlen fördelades främst till driftstöd för anläggningar, aktivitets- och medlemsstöd för prioriterade målgrupper, verksamhetsstöd inom funktionsrättsområdet, stöd till sociala föreningar samt hyresstöd till mindre föreningar.

Inför budget 2027 bedömer förvaltningen att ytterligare 1,2 mnkr behövs för att stärka redan införda stöd. Prioriteringen är riktad mot områden där behoven är tydliga och där förstärkning ger störst effekt: driftstöd till föreningsdrivna anläggningar (500 tkr), hyresstöd (300 tkr), aktivitetsstöd för personer 65+ (200 tkr) samt investeringsstöd till föreningar med egna anläggningar (200 tkr). Strategin är att utveckla befintliga stödformer i stället för att införa nya, eftersom detta bedöms mer resurseffektivt och administrativt hållbart.

Förvaltningens samlade bedömning är att en fortsatt förstärkning av befintliga stöd är den mest ändamålsenliga vägen framåt. Trots tidigare ramökning anses flera stöd fortfarande underfinansierade i relation till behovet. Att prioritera stabilisering och förstärkning av nuvarande system ger bättre förutsättningar att möta efterfrågan inom fritidsområdet, samtidigt som införande av nya stödformer skulle kräva ytterligare personella resurser som i nuläget saknas.

Eventuell vidareutveckling av systemet i form av nya stöd föreslås därför prövas tidigast från och med budgetprocessen 2028.

Bedömning

Förvaltningen bedömer att det är mest ändamålsenligt att förstärka befintliga stöd och utöka stöd där regelverk redan finns, snarare än att införa nya stödformer eller vidareutveckla sådana som ännu saknar finansiering. Om ytterligare stödformer ska införas krävs enligt förvaltningens bedömning även ökade personella resurser, vilket det i dagsläget saknas utrymme för. Detta bedöms därför bli en fråga för budgetprocesser från och med 2028.

En förstärkning av befintliga stödformer skapar också bättre förutsättningar att möta de behov som finns inom området. Trots den betydande ramförstärkningen inför 2026 bedöms de aktuella stöden fortfarande vara underfinansierade i relation till efterfrågan. En ytterligare förstärkning framstår därför som motiverad.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

RS § 123

Information inför budgetberedningen. Uppdrag. Aktivitetsyta Visby

Ärendenummer: RS 2022/886

Paragraf föregående instans: KFB § 13

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Investeringsäskandet hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen inom Region Gotland har under en längre tid utrett utvecklingen av aktivitetsytor i Visby, med fokus på Sparkenparken på A7. Området bedöms lämpligt tack vare sitt centrala läge, närhet till skola och goda samverkansmöjligheter med parkavdelningen. Arbetet försenades av frågan om lokalisering av ny idrottshall, men efter regionstyrelsens beslut den 22 april 2025 att placera hallen på Hästen 1 vid Gutavallen och avföra A7 som alternativ har planeringen kunnat intensifieras.

Arbetet har skett i samverkan mellan förvaltningar, där regionstyrelseförvaltningen utrett skatepark och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen övriga aktivitetsytor. Landskapsarkitekter från Tengbom har tagit fram underlag i dialog med Gotlands skateboardförening.

Förslaget omfattar en multifunktionell och inkluderande skatepark för olika åldrar och nivåer samt BMX-, kickbike- och inlinesutövare. Anläggningen ska fungera både som idrottsyta och mötesplats och bidra till trygghet, rörelse och social samvaro. Den åkbara ytan är cirka 1 400 kvm och delas in i zoner som street, flat, park och bowl, med buffert- och vistelseytor för ökad säkerhet och tydliga flöden. Ytan kan användas sammanhängande eller i separata delar beroende på belastning.

Anläggningen byggs främst i plattgjuten betong med inslag av granit och stål för hållbarhet och låga driftkrav. Vegetation integreras för estetiska värden, bullerdämpning och naturliga avgränsningar. Förslaget omfattar även belysning, vatten, WC, förråd, cykelparkering, sittplatser och skyltning för att möjliggöra användning även kvällstid och vid arrangemang.

Skateparken ska integreras i parkmiljön med öppna siktlinjer och tydliga entréer. Investeringen bedöms öka tillgången till spontanidrott, stärka stadsdelens attraktivitet och möjliggöra evenemang. Den preliminära investeringskostnaden är 13,4 miljoner kronor och cirka 22 miljoner inklusive påslag. Driftkostnader behöver preciseras och återrapporteras till budget 2026.

Förvaltningen bedömer att behovet av aktiva fritidsytor är stort och att en skatepark kan nå grupper som inte deltar i traditionell föreningsidrott. Samtidigt behöver beslut om idrottshallens slutliga placering fastställas innan genomförande. Projektet bedöms positivt ur barn-, jämställdhets- och folkhälsoperspektiv samt som en strategisk investering i stadsmiljö och social infrastruktur, förutsatt fortsatt beslut om ekonomi och markanvändning.

Bedömning

Behovet av ytor för en aktiv fritid är stort. I takt med att stillasittandet ökar är det viktigt att det offentliga säkerställer tillgång till aktivitetsytor för så många som möjligt. En skatepark är en anläggningstyp som regionen hittills inte har kunnat erbjuda i samma omfattning.

Förvaltningens bedömning är att den föreslagna utformningen är väl avvägd och skapar goda förutsättningar för skateboardåkare att få tillgång till en ny och ändamålsenlig miljö.

Förvaltningen är medveten om att det finns konkurrerande intressen kopplade till markanvändningen, särskilt avseende placeringen av idrottshall i Visby och den osäkerhet som finns kring den planerade placeringen på Gutavallen. Bedömningen är att beslut om idrottshallens placering behöver fastställas innan en skatepark kan uppföras. Samtidigt har lång tid förflutit sedan uppdraget gavs och med hänsyn till befintliga beslut om platsen bedöms det rimligt att i detta skede redovisa omfattning, kostnad och visualisering av en skatepark.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att frågan inte aktualiserar några särskilda rättsliga aspekter.

2. Ekonomiskt perspektiv

Förvaltningen behöver både investeringsmedel och utökad driftram för att kunna genomföra projektet. Utan båda dessa förutsättningar kan projektet inte realiseras.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att projektet är viktigt ur ett barnperspektiv. När stillasittandet ökar är det angeläget att erbjuda alternativ för en aktiv vardag. Målgruppen för skatepark deltar inte alltid i traditionell föreningsidrott och utan en dedikerad yta riskerar aktivitetsnivån att minska.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att anläggningen skapar möjligheter för alla grupper inom rörelsen att utvecklas och bidrar till ökad rekrytering av nya åkare.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att anläggningen blir en resurs för hela Gotland. Placeringen i Visby motiveras av att flest utövare finns där samt stadens roll som centralort.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att projektet har ambitionen att arbeta med återbruk och en hållbar byggprocess.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Per Wallstedt, fritidsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Programhandling Skatepark i Sparkenparken daterad 2026-02-04

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-23

RS § 124 Information inför budgetberedningen. Utveckling Bokstart

Ärendenummer: RS 2026/331

Paragraf föregående instans: KFB § 14

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Bokstart, som är inne på sitt sjunde år av läsfrämjande insatser på Gotland, startade som ett läsfrämjandeprojekt med medel från Kulturrådet. Under projekttiden testades insatser för att sprida kunskap om små barns språkutveckling och på olika sätt uppmuntra vårdnadshavare att tidigt läsa, prata, rimma, ramsa och sjunga med sina små barn.

2021 övergick Bokstart Gotland till ordinarie verksamhet. En överenskommelse skrevs som reglerar ansvarsfördelningen mellan folkbiblioteken, regional biblioteksutveckling, barnhälsovården, förskolan och öppna förskolan. Andra viktiga samarbetsparter är Familjehemsenheten och Logopedmottagningen. Under projekttiden var biblioteksutveckling projektägare, men övergick sedan till att samordna bokstartssamverkan med en anställd samordnare.

Bokstart Gotland består idag av både av breda generella insatser och riktade insatser. Målgruppen för hembesöken har breddats till alla föräldrar som får sitt första barn, familjehemsplacerade barn samt adopterade barn. Även de som får sitt första barn i Sverige erbjuds hembesök. Förutom hembesöken ingår en mängd andra insatser och tanken är att Bokstart ska gå som en röd tråd genom de samverkande verksamheterna så att familjerna under småbarnsåren flera gånger ska påminnas om och inspireras till läsning.

Utveckling och förbättringar av insatserna sker ständigt. Under 2026 pågår ett utvecklingsprojekt med medel från Kulturrådet för att utveckla metoder för uppföljning och utvärdering av bokstartinsatserna. En grundläggande förutsättning för arbetet är nära samverkan mellan verksamheterna i de olika förvaltningarna. Kostnaderna för insatserna gentemot familjerna utgörs främst av personalkostnader som respektive verksamhet har i sin ordinarie budget. Men budgeterade samverkansmedel saknas vilket gör det svårt att upprätthålla samarbetet och kvaliteten på insatserna så att så många familjer som möjligt nås och inspireras av budskapet.

Bedömning

Bokstart är en permanent regeringssatsning, utformat av Kulturrådet med evidensbaserade förebyggande metoder för små barns språkutveckling som på sikt bidrar till goda skolresultat och ökad social hållbarhet. Med sitt välutvecklade förvaltningsöverskridande samarbete och utformade insatser på Gotland ökar Bokstart förståelsen av läsningens betydelse hos gotländska familjer, man läser mer, oftare och på ett mer interaktivt sätt med sina barn. Insatserna utvecklas och förbättras ständigt, men verksamhetsmedel är en förutsättning för fortsatt framgångsrikt arbete med att behålla engagemanget i de samverkande verksamheterna och utveckla insatserna för att så många familjer som möjligt nås och inspireras av budskapet.

Informationen tas emot. Önskemålet om ramförstärkning om 300 000 kronor från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027-2029.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Ej aktuellt.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att Bokstart påverkar och ökar barns möjlighet till god språkutveckling och goda läsvanor. Bokstart utgår från Barnkonventionen, bland annat med utgångspunkt i artikel 2 (inget barn får diskrimineras), artikel 3 (barnets bästa), artikel 6 (barns rätt till liv, överlevnad och utveckling), artikel 12 (barns rätt att bli lyssnade på), artikel 23 (barn med funktionsnedsättning har rätt till ett aktivt liv), artikel 30 (barn som tillhör etniska eller språkliga minoriteter, eller som tillhör ett urfolk, har rätt till sitt språk och sin kultur).

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att Bokstart och dess generella insatser bidrar till att säkra likvärdiga förutsättningar för alla barn oavsett kön och familjernas livssituation. När det gäller skolresultat och intresse för läsning brukar pojkar ofta uppvisa sämre resultat än flickor. Eftersom bokstartsinsatserna genomförs tidigt i barnens liv finns förutsättningar för språkutveckling och goda läsvanor för alla oavsett kön.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att Bokstart bidrar till att säkra likvärdiga förutsättningar för alla barn oavsett var man bor och vilken livssituation familjen befinner sig i eftersom hembesöken (och andra insatser) genomförs hos alla förstagångsfamiljer över hela ön.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Cecilia Björkander, enhetschef tillika biblioteksutvecklare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Projektdirektiv Utvecklingsprojekt Bokstart, regionstyrelseförvaltningen
daterad 2026-01-13

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

RS § 125 **Beslut om riktlinjer för Referensgrupp fria professionella kulturskapare**

Ärendenummer: RS 2026/242

Paragraf föregående instans: KFB § 16

Regionstyrelsens beslut

- Riktlinjer för referensgrupp fria professionella kulturskapare fastställs.
- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Regelverket som gruppen baseras på är från 2018. I den expansiva utvecklingsfas som kulturområdet på Gotland befinner sig i, finns det många frågor där de fria kulturskaparnas åsikter behöver omhändertas. För att möta dessa behov behöver riktlinjer och arbetssätt för gruppen uppdateras.

I bifogad Rapport fria professionella kulturskapare och övrig regional kulturutveckling presenteras förslag till nya riktlinjer och arbetssätt. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att riktlinjerna fastställs.

För att kunna ta vara på de fria professionella kulturskaparnas kunskaper och inspel i fler processer, krävs arvodering för inläsning och även fler möten. De nuvarande medlen räcker inte. Idag finns 100 tkr för regional kulturutveckling, vilket utöver referensgruppen också ska täcka övrig dialog, årlig kompetensutveckling för institutioner, genomförande av två årliga Kulturforum för samordning av arbetet mot Kulturplanen och deltagande i nationella nätverk och obligatoriska möten inom kultursamverkansmodellen. För dialog och kompetensutvecklingsinsatser mot målen i Kulturplan 2025-2028 ses behov av ramförstärkning om 100 tkr för regional kulturutveckling, vilket lyfts inom processen för mål och budget.

Bedömning

Bedömningen är att äskandet möjliggör måluppfyllelse mot Vårt Gotland 2040, Kulturplan 2025-2028, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028.

De fria professionella kulturskaparna är en resurs i Region Gotlands arbete mot Vårt Gotland 2040 och Kulturplan 2025-2028. Deras kunskaper och erfarenheter behöver inkluderas i fler processer löpande under året. Den nuvarande situationen med otillräcklig dialog skapar avstånd, irritation och ryktesspridning.

Detsamma gäller förutsättningarna för dialog och samverkan kring Kulturplan 2025-2028. Kulturforum som enligt beslut ska hållas två gånger per år har i

dagsläget inte rätt förutsättningar, vilket skapar ett avstånd till områdets aktörer som kommer till uttryck i media och försämrade relationer. Detsamma gäller för övrigt arbete med regional kulturutveckling, såsom kompetensutvecklingsinsatser, samordning och obligatoriskt deltagande i nationella nätverk. Bedömningen är att arbetet med regional kulturutveckling inte kommer att kunna genomföras 2027 med nuvarande budget.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ramförstärkning om 100 tkr är nödvändig för arbetet med regional kulturutveckling. Regionstyrelseförvaltningen ser ingen möjlighet att kunna omfördela medel.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det geografiska perspektivet kan mötas om ramförstärkning medges.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport Referensgrupp fria professionella kulturskapare och övrig regional utveckling, daterad 2026-02-20

Bilaga. Riktlinjer och arbetssätt fria professionella kulturskapare
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-17

Skickas till

Referensgrupp fria professionella kulturskapare

RS § 126

Information inför budgetberedningen. Uppdrag Gotlands Konstmuseum

Ärendenummer: RS 2025/1057

Paragraf föregående instans: KFB § 17

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Jäv

Eva Gahnström (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Vid budgetavstämningen hösten 2025 fick regiondirektören i uppdrag att återkomma till budgetberedningen 2026 gällande projekterings- och finansieringsplan för Konstmuseet. Gotlands Museum har i arbetet med detta inkommit med skrivelsen Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, daterad 2026-02-16, vilken bifogas.

Totalt beräknas Konstmuseets nya årliga verksamhetsdrift till 10,093 mnkr.

För att finansiera detta planeras högre verksamhetsintäkter genom utökade öppettider och programverksamhet, hyresintäkter från både fasta hyresgäster och evenemangsuthyrning samt egen finansiering från Gotlands Museums övriga självfinansierade verksamhet.

I den nya skrivelsen har Gotlands museum gjort prioriteringar vad gäller byggnationen och justerat räntenivån efter tydligare besked gällande lägre räntenivåer. Tidigare äskande omfattade 6,4 mnkr. Utöver redan beslutad ramförstärkning om 1,5 mnkr äskas enligt justerade beräkningar 3,178 mnkr för Konstmuseets drift.

Regionstyrelseförvaltningen ser att Gotlands Museum på kort tid har säkrat extern finansiering och att de nya kalkylerna ger ett ökat ansvar för Gotlands Museum, breddad finansiering och minskade kapitalkostnader. Detta ger verksamheten ökad ekonomisk hållbarhet och går i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning. Bedömningen är att ökad medelstildelning för Konstmuseets verksamhet går i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, Kulturplan 2025-2028, världsarvsstrategin och besöksnäringstrategin.

I förslaget om fördelning av medel inom kultursamverkansmodellen för 2026 föreslås ramförstärkning om 176 tkr till Konstmuseets verksamhetsutveckling. Kultur- och fritidsavdelningen föreslår därför en

ramförstärkning inom kultursamverkansmodellen till Konstmuseet, Gotlands Museum från 2027 om resterande belopp 3 mnkr.

Önskemålet om ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Bedömning

Kultur- och fritidsavdelningen ser att Gotlands Museum på kort tid har säkrat extern finansiering och bearbetat sina kalkyler. De nya beräkningarna visar ett ökat ansvar för Gotlands Museum, breddad finansiering och minskade kapitalkostnader. Sammantaget bedöms detta ge ökad ekonomisk hållbarhet och gå i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

Bedömningen är att ökad medelstillsättning för Konstmuseets verksamhet går helt i linje med förordningen för KSM, de nationella kulturpolitiska målen och Kulturrådets strategiska utvecklingsområden, Kulturplan 2025-2028 samt det koncerngemensamma målet *"Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur årligen och med totalt 10 % under perioden 2024-2027"*. Vidare har utvecklingen av Konstmuseet betydelse för målnuppfyllelse i såväl Världsarvsstrategin som Besöksnäringstrategin.

Behovet är en ramförstärkning på 3,178 mnkr från 2027. I förslaget om fördelning av medel inom kultursamverkansmodellen för 2026 föreslås ramförstärkning om 176 till Konstmuseets verksamhetsutveckling. Från 2027 är därför kvarvarande behov av ramförstärkning 3 mnkr.

Behovet av ramförstärkning från kultur- och fritidsavdelningen kommer att hanteras och prioriteras av regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp, tillsammans med alla andra önskemål inom regionstyrelseförvaltningen, vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027-2029.

Om ökad extern finansiering säkras och behovet av verksamhetsstöd därmed minskar, är överenskommelsen att Gotlands Museum återkommer till budgetavstämningen hösten 2026 med ett nedjusterat behov.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att förslaget går i linje med förordningen för kultursamverkansmodellen.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget innebär god ekonomisk hushållning, vilket går i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att barnperspektivet tillgodoses genom utökandet av den konstpedagogiska verksamheten.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att jämställdhetsperspektivet är tillgodosett.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att det geografiska perspektivet tillgodoses genom Konstmuseets planerade verksamhet, med landsbygdsturnéer, konst på platser utanför museets väggar, samarbeten med aktörer över hela Gotland samt Region Gotlands utveckling av kollektivtrafiken.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Eva Gahnström (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur- och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tilläggsäskande gällande utökat bidrag för konstmuseiverksamhet, 2026-02-16

Bilaga 1 Äskande gällande konstmuseet, daterad 2025-04-09

Kulturplan 2025-2028

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

RS § 127

Information inför budgetberedningen. Bidragsöversyn kultur

Ärendenummer: RS 2022/1473

Paragraf föregående instans: KFB § 18

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Bidragsöversynen för kulturområdet 2022–2023 inleddes med en kartläggning av befintliga stöd och resursfördelning, med jämförelser i Sverige. Resultaten presenterades i form av en rapport: *"Stödgivning inom kulturområdet, daterad 2022-11-18"* (bifogas).

Det nya stödssystemet beslutades våren 2023 och skulle införas direkt, men försenades på grund av ett överklagande. Åskandet om mer medel till såväl nya som gamla stödformer har tidigare inte mötts. Det innebär att flera av stödformerna inte har kunnat införas och att Region Gotland i praktiken inte har gjort någon förflyttning i frågan.

Enligt kultur- och fritidsavdelningen är det totala behovet en ramförstärkning om 5,85 mnkr till stödgivningen på kulturområdet för att kunna möta behoven av stabilitet och utveckling. Med tanke på kulturområdets övriga behov önskar kultur- och fritidsavdelningen en ramförstärkning om 2,7 mnkr 2027 för stödgivning på kulturområdet.

Stödssystemet för kultur som beslutades 2023 har inte kunnat införas på grund av att medel inte har tillförts. Viktigast är medel till produktionsstöd och stipendier, som är stöd för fria professionella kulturskapare och utgör den viktigaste förflyttningen för att stötta innovation och utveckling på Gotland. Utöver detta behövs även ramförstärkning till verksamhetsstöden, eftersom kostnadsnivåerna i samhället har höjts och många stabila och viktiga föreningar inte kan ges stöd inom befintlig ram.

Beräkningarna är gjorda mot de faktorer som rapporten lyfter: Ö-läget, kulturens betydelse för besöksnäringen, företagstätheten inom kulturella och kreativa branscher, lågt socialt deltagande och hög psykisk ohälsa som alla talar för ett stort behov av ökad tillgång till kultur. Stödgivningen till kulturområdet ses kunna möta många av dessa behov och även andra samhällsutvecklingsfrågor, såsom exempelvis demokratiutveckling och beredskap.

En ramförstärkning för den kommunala stödgivningen bedöms av kultur- och fritidsavdelningen vara den viktigaste satsningen för Region Gotlands kulturarbete. Ramförstärkningen skulle genom det nya stödsystemet ha möjligheten att nå ut i kapillärerna och säkra kulturens infrastruktur, samtidigt som utveckling stimuleras. Satsningen bedöms som nödvändig för att kunna införa de nya stöd som bidragsöversynen sett behov av. Kultur- och fritidsavdelningen bedömer ramförstärkningen om 2,7 mnkr som prioriterad för att kunna nå målen i Kulturplanen, Vårt Gotland 2040 med flera måldokument.

Bedömning

Stödsystemet för kultur som beslutades 2023 har inte kunnat införas på grund av att medel inte har tillförts. Bedömningen är att viktigast är medel till produktionsstöd och stipendier, som är stöd för fria professionella kulturskapare och utgör den viktigaste förflyttningen för att stötta innovation och utveckling på Gotland. Utöver detta behövs också ramförstärkning till verksamhetsstöden, eftersom kostnadsnivåerna i samhället har höjts och många stabila och viktiga föreningar inte kan ges stöd inom befintlig ram.

Bedömningen är att behovet av ramförstärkning för stödsystemet är mycket stort. Beräkningarna är gjorda mot de faktorer som rapporten lyfter: Ö-läget, kulturens betydelse för besöksnäringen, företagstätheten inom kulturella och kreativa branscher, lågt socialt deltagande och hög psykisk ohälsa som alla talar för ett stort behov av ökad tillgång till kultur. Stödgivningen till kulturområdet ses kunna möta många av dessa behov och även andra samhällsutvecklingsfrågor, såsom exempelvis demokratiutveckling och beredskap.

En ramförstärkning för den kommunala stödgivningen bedöms vara den absolut viktigaste satsningen för Region Gotlands kulturarbete. I den regionala utvecklingsstrategin, Vårt Gotland 2040, lyfts kulturens betydelse i flera av de nio prioriteringarna. Ramförstärkningen har genom det nya stödsystemet möjligheten att nå ut i kapillärerna och säkra kulturens infrastruktur, samtidigt som utveckling stimuleras. Samtidigt är satsningen nödvändig för att kunna införa de nya stöd som bidragsöversynen sett behov av. Framför allt har införandet av stöd till fria professionella kulturskaparna saknats under lång tid och kan med nya resurser prioriteras.

Kultur- och fritidsavdelningen ser ramförstärkningen som prioriterad för fortsatt främjande av kulturområdet.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen ramförstärkning om 2,7 mnkr i förhållande till det totala behovet om 5,85 mnkr visar på god ekonomisk hushållning, vilket går i linje med Region Gotlands policy för ekonomistyrning.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget möjliggör mer kultur för barn.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att ökade resurser ger möjlighet att stötta fler kulturaktörer på hela Gotland, särskilt eftersom många fria professionella kulturskapare är etablerade på landsbygderna.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att kulturlivets möjlighet att bidra till klimat- och miljöarbetet stärks genom ramförstärkningen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur-och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapporten Stödgivning inom kulturområdet, daterad 2022-11-08

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-17

RS § 128

Information inför budgetberedningen. Behov av ramförstärkning - Dans och cirkus på Gotland

Ärendenummer: RS 2025/1284

Paragraf föregående instans: KFB § 19

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

I september togs beslutet att tillskapa resurscentret Dans och cirkus på Gotland inom Region Gotland och kultursamverkansmodellen (RS 2025-09-30, § 393).

I rapporten i ärendet (bifogas) beskrevs att verksamhetens behov är en budget om 1,5 mnkr. Behovet för att bedriva verksamheten enligt beslutat uppdrag är regional ramförstärkning om 500 tkr och statlig ramförstärkning om 500 tkr samt ytterligare projektmedel för särskilda utvecklingsinsatser. I ett första steg samlades befintliga medel, cirka 500 tkr ur befintlig ram för uppstart 2026 och kvarstående behov är därför 1 mnkr.

För verksamhetsutveckling enligt plan är behovet en regional ramförstärkning om 500 tkr från och med 2027. Detta för att kunna inkludera cirkusområdet, rekrytera en verksamhetsutvecklare på deltid, utveckla arbetssätt, tillsätta och arvoda verksamhetens referensgrupp, utlysa uppdrag till fria professionella aktörer, ta fram en plan för extern kommunikation och arbeta vidare med statlig och extern finansiering.

Kultur och fritidsavdelningen inom regionstyrelseförvaltningen anser att ökade verksamhetsmedel för resurscentret Dans och Cirkus på Gotland är en viktig insats för utveckling i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Endast 2 % av medlen inom kultursamverkansmodellen på Gotland fördelas idag till dans. Området har identifierats som ett strukturellt svagt område med behov av stärkt organisering och ökade medel.

En ramförstärkning skulle möjliggöra Region Gotlands måluppfyllelse enligt Kulturplan 2025-2028, Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogrammet kraftsamling för hälsa och ett hållbart Gotland, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028, regionfullmäktiges prioriteringar: Ett hållbart växande Gotland. Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser samt regionfullmäktiges koncernövergripande mål kring kultur och rörelse.

Bedömning

Bedömningen är att ökade verksamhetsmedel för resurscentret Dans och Cirkus på Gotland är en viktig insats för utveckling i linje med flera av Region Gotlands mål. Området har identifierats som ett strukturellt svagt område med behov av stärkt organisering och ökade medel.

En ramförstärkning skulle möjliggöra insatser för barns, ungas och unga vuxnas välbefinnande, skapande, identitetsbyggande och tillhörighet. En trygg organisering och finansiering för ett resurscenter innebär också möjlighet att förstärka satsningar på hälsa genom hela livet. Att stärka dans- och cirkusområdet är att stärka fria professionella aktörer inom flera konst- och kulturområden och bidrar till en mångfald av uttryck. Dans och cirkus ordlösa uttryck i kombination med Gotlands ö-läge ger intressanta möjligheter för samarbeten runt Östersjön och vidare i världen.

Föreslagen ramförstärkning svarar mot mål i Kulturplan 2025-2028, Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogrammet kraftsamling för hälsa och ett hållbart Gotland, Handlingsplan för kulturella och kreativa branscher 2025-2028, regionfullmäktiges prioriteringar: Ett hållbart växande Gotland. Hälsofrämjande arbete och utveckla tidiga förebyggande insatser samt regionfullmäktiges koncernövergripande mål kring kultur och rörelse.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att den föreslagna ramförstärkningen går i linje med Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ramförstärkningen är motiverad och väl grundad ur ett resursperspektiv.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att förslaget skapar bättre förutsättningar för barn och unga på Gotland.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att ramförstärkningen möjliggör verksamhet som kan möta identitetsbyggande och utmana normer kring genus och kön.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att förslaget möjliggör ett utökat kulturutbud över hela Gotland.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur-och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rapport Dansområdets organisering inom Kultursamverkansmodellen,
2025-2029

Kulturplan 2025-2029

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-13

Skickas till

Dans och cirkus på Gotland

RS § 129

Information inför budgetberedningen. Kultursamverkansmodellen verksamhetsår 2027

Ärendenummer: RS 2026/320

Paragraf föregående instans: KFB § 20

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

De senaste årens neddragningar i den statliga budgeten för kultursamverkansmodellen har satt hård press på våra regionala institutioner. Trots högre regionala indexuppräknings- och ramförstärkningar, kommunicerar organisationerna stora resursbehov. Vid höstens inlämning av verksamhetsplanering framfördes långsiktiga äskanden från institutionerna om totalt 17,3 mnkr. Framför allt Gotlandsmusiken flaggar för att de kommer att behöva säga upp personal om inte mer resurser tillkommer.

Möjligheter till bredare finansiering har lyfts i dialogerna. Insatser för att stimulera arbete med kompletterande finansiering har genomförts under 2025 och fortsätter under 2026.

Mot bakgrund av detta pekar kultur- och fritidsavdelningen på ett behov av ramförstärkning om 2 mnkr i till kultursamverkansmodellen på Gotland.

De behov som de regionala kulturinstitutionerna beskriver är allvarliga. Samtidigt finns stora behov på hela kulturområdet och kanske främst gällande resurser till stödsystemet utanför kultursamverkansmodellen. I bidragsöversynen 2022–2023 konstaterades att Gotland i nationella jämförelser har en hög kulturfinansiering på det regionala området, medan den kommunala stödgivningen är mycket lågt finansierad – näst sämst i Sverige.

Prioriteringar av behov på kulturområdet kommer att ske inom processen för mål och budget.

Bedömning

De behov som de regionala kulturinstitutionerna beskriver är allvarliga. Samtidigt finns stora behov på hela kulturområdet och kanske främst gällande resurser till stödsystemet utanför kultursamverkansmodellen. Kulturplan 2025-2028 har många ambitiösa mål som driver utveckling på alla nivåer och kräver resurser.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att ramförstärkning till kultursamverkansmodellen kan prioriteras om samtliga äskanden på kulturområdet beviljas.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att en ramförstärkning möjliggör ökad verksamhet för barn och unga, eftersom uppdraget inom kultursamverkansmodellen styrs av nationella kulturpolitiska mål, kulturrådets prioriteringar och Kulturplan 2025-2028 som alla särskilt prioriterar barn och unga.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att kultursamverkansmodellen och därmed äskandet målstyrs av Kulturplan 2025-2028, där det geografiska perspektivet är representerat.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att kultursamverkansmodellen och därmed äskandet målstyrs av Kulturplan 2025-2028, där det geografiska perspektivet är representerat.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur-och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-18

Skickas till

Regionala kulturinstitutioner

RS § 130

Information inför budgetberedningen. Förslag på ny kulturgaranti på Gotland

Ärendenummer: RS 2025/1805

Paragraf föregående instans: KFB § 15

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.
- Önskemålet om ramförstärkning hanteras och prioriteras vid framtagandet av regionstyrelseförvaltningens förslag till mål och budget för perioden 2027–2029.

Sammanfattning

Region Gotland föreslås anta en ny kulturgaranti för Gotlands förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Förslaget svarar mot regionstyrelsens uppdrag att revidera och utveckla den befintliga kulturgarantin i linje med de rekommendationer som presenterades i uppföljningen och utvärderingen av kulturgarantin tidigare i detta ärende.

I förslaget om en reviderad kulturgaranti föreslås en tydligare struktur och ambitionsnivå och en utökning som omfattar hela utbildningskedjan från förskolan till gymnasiet. För grundskolan säkerställs två professionella kulturaktiviteter per elev och läsår. Förslaget är även att förskolan och gymnasieskolan läggs till garantin och säkerställs minst en professionell kulturaktivitet per barn respektive elev och läsår. Garantin utökas även till att omfatta fler konst- och kulturformer än tidigare och innehåller också en större valfrihet för skolorna. Bokningsverktyget Navet ersätts med en ny och förbättrad digital plattform. För att säkerställa likvärdighet och långsiktig hållbarhet inrättas även en samordningsfunktion med samlat ansvar för struktur, planering, samordning, dialog och uppföljning. Utökningarna av aktiviteter leder till ett ökat transportbehov från och med 2027.

I nuläget uppgår befintlig finansiering för kulturgarantin till cirka 864 tkr, som avser medel för kulturinköp, skolbio, bokningsverktyg och transport. Den reviderade kulturgarantin medför ett behov av resursförstärkning om 1,3 mnkr från och med 2027, avseende samordningsfunktion, utökade kulturaktiviteter samt ökade transportkostnader.

Bedömningen är att föreslagen kulturgaranti har kapacitet att nå alla barn på Gotland. Förslaget innebär en ökad tillgång till kultur som en del av alla barns skolgång och uppväxt på Gotland. Genomförandet av föreslagen kulturgaranti förutsätter att medel tillförs.

En utökad och mer likvärdig kulturgaranti är del av uppfyllandet av målen i Kulturplan 2025–2028, särskilt mål 4: Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur. Förslaget utgår från handlingsplanens insats 4.1 att säkerställa och utveckla Region Gotlands kulturgaranti, stärka intern

samverkan, säkra transporter samt utreda behov av samordning och möjlig utökning till förskola och gymnasium.

Bedömning

En reviderad kulturgaranti är nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till professionell kultur för barn och elever i Region Gotlands skolor. Genom att öka den garanterade tillgången, stärka samordning och säkerställa strukturella förutsättningar för likvärdighet skapas bättre förutsättningar för barns och ungas delaktighet i kulturen och samhället i stort på både kort och lång sikt. Utökning av garantin med stärkt samordning och utökade transporter förutsätter att resurser tillförs från och med 2027.

Den reviderade kulturgarantin är en del av genomförandet av Kulturplan 2025–2028 och handlingsplanens insats 4.1, där det anges att Region Gotlands kulturgaranti ska säkerställas och utvecklas.

Förslaget bidrar direkt till genomförandet av Kulturplan 2025–2028, särskilt mål 4: Fler barn, unga och unga vuxna på Gotland deltar i och skapar kultur.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen tar emot informationen och att ärendet vidare hanteras under budgetberedningen 2026.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt. Förslaget innebär inga förändringar av lagstadgade skyldigheter. Förslaget avser Region Gotlands styrning och organisering av kulturområdets insatser gentemot förskola, grundskola och gymnasieskola.

2. Ekonomiskt perspektiv

Den befintliga finansieringen av kulturgarantin uppgår till 864 tkr per år. Förslaget innebär ett behov av utökade resurser om cirka 1,3 mnkr från och med 2027. Resursbehovet avser samordningsfunktion, utökad kulturvolym i samtliga skolformer samt ökade transportkostnader.

3. Barnperspektiv

Förslaget stärker barns och ungas likvärdiga möjligheter att möta och delta i professionell kultur på skoltid och bidrar till delaktighet och eget skapande.

4. Jämställdhetsperspektiv

Förslaget bedöms bidra till mer likvärdig tillgång oavsett kön, bakgrund eller geografisk hemvist genom att struktur, samordning och transportfrågan hanteras.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Positiv påverkan genom att transportfrågan och samordning tydliggörs som strukturella förutsättningar för likvärdighet i hela regionen.

6. Klimat och miljöperspektiv

Transportlösningar och planering behöver hanteras samordnat med hänsyn till miljö- och klimatpåverkan, bland annat genom samordning, framförhållning och effektiva rutter.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Paola Ciliberto, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på kultur-och fritidsberedningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Kulturgaranti på Gotland 2027

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

RS § 131 **Uppföljning uppdrag regionstyrelseförvaltningen**

Ärendenummer: RS 2024/873

Regionstyrelsens beslut

- Informationen tas emot.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har sammanställt en uppdragslista för uppdrag som är beslutade av regionstyrelsen. Uppdragen följs upp och redovisas vid varje regionstyrelsesammanträde. Uppdragens status redovisas utifrån färgerna grönt, gult, rött och vitt.

Grönt betyder att uppdraget följer beslutad tidplan. Gult betyder att det finns viss avvikelse mot beslutad tidplan och rött betyder att det finns en stor avvikelse mot beslutad tidplan. När uppdraget har markerats som gult eller rött kommer en ny tidplan att föreslås. Ett uppdrag som ännu inte har fått en tidsplan kommer att vitmarkeras.

Rödmarkerad text i uppdragslistan indikerar att texten lagts till eller reviderats sedan den senaste redovisningen i regionstyrelsen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Uppdragslista 2026-03-16

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-16

RS § 132 Avsägelse och fyllnadsval

Regionstyrelsens beslut

De ledamöter som har avsagt sig sina uppdrag entledigas och nya ledamöter utses enligt nedan:

- Som ny representant i Mälardalsrådets En bättre sits – Samverkansgrupp om godstransporter efter Andreas Unger (M) utses Lina Runander (M).
- Rolf Öström (M) avsagt sig uppdraget som ledamot/vice ordförande i personalutskottet.
- Som ny ledamot/vice ordförande i personalutskottet efter Rolf Öström (M) utses Lina Runander (M).
- Som ny ersättare i personalutskottet efter Lina Runander (M) utses Rolf Öström (M).

Att inträda enligt gällande turordning.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på förslagen och finner att de bifalls.

Skickas till

Berörda nämnder
Berörda Partiexpeditioner
politikerarvoden@gotland.se

RS § 133 Anmälan av delegationsbeslut

Regionstyrelsens beslut

Följande beslut, som fattats med stöd av delegation, läggs till handlingarna:

- Förändring i attestförteckning för regionstyrelseförvaltningen 2026-03-04
- Förändring i attestförteckning för regionstyrelseförvaltningen 2026-03-17
- Delegationsbeslut, bisysslor regionstyrelseförvaltningen, 2026/167 # 1-7.
- Delegationsbeslut, anställningar regionstyrelseförvaltningen 2026-02-03-2026-03-16
- Delegationsbeslut, långfristiga lån och räntederivat 2026, 2026-03-16
- Delegationsbeslut, Letter of intent, Swedish Wind Center, SWC, 2026-03-05, engelsk och svensk version.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

RS § 134

Information. Vissa inkomna handlingar

Sammanfattning

Information om följande inkomna handlingar tas emot:

- Protokoll Centrala samverkanskommittén 2026-01-22
- Protokoll Centrala samverkanskommittén 2026-02-26

RS § 135

Information. Kommunens kvalitet i korthet

Sammanfattning

Under regionstyrelsens sammanträde 2026-03-31 informerar Lisa Tunegård, kvalitetsstrateg och Anna-Karin Bergius, kvalitetsstrateg, regionstyrelseförvaltningen om kommunens kvalitet i korthet.

RS § 136 Regiondirektörens information

Ärendenummer: RS 2026/692

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar regionstyrelsen om följande:

- Beredskapsveckan - V 39.
- Personlig säkerhet.
- Samverkan och ledning inför och vid samhällsstörningar och höjd beredskap i Gotlands län.
- Uppsala universitet 550 år (2027).
- Lägesrapport sjukhuset (från lägesrapport 26/3).

Göran Skoghage, koncerncontroller, regionstyrelseförvaltningen informerar regionstyrelsen om den senaste befolkningsprognosen för Gotland.

RS § 137

Remiss. Regional inriktning för Gotlands totalförsvar 2026-2030

Ärendenummer: RS 2026/857

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen beslutar att delegera beslut om yttrande till regionstyrelsens presidium.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gotlands län har, i samverkan med Region Gotland, Gotlands regemente och Polisområde Gotland, tagit fram ett förslag på Regional inriktning för Gotlands totalförsvar 2026–2030. Region Gotland har medverkat i länets arbete genom Chefsforum för totalförsvar och i Beredskapssamordningen.

Dokumentet syftar till att skapa en sammanhållen, länsgemensam, grund för planering och samordning av totalförsvar och krisberedskap på Gotland, i linje med de nationella inriktningarna i försvarsbeslutet 2025–2030.

Inriktningen gäller från att den är beslutad av Länsstyrelsen i mitten av april 2026 till och med utgången av 2030 och ska kompletteras med årliga arbetsplaner. Inriktningen syftar till att stärka länets samlade förmåga inom totalförsvaret på Gotland och utgör ett strategiskt ramverk som ska fungera som vägledning för planering, prioritering och samordning mellan aktörerna.

Region Gotland är en av de centrala aktörerna och förväntas delta i genomförandet inom samtliga fyra målområden:

- Civilt stöd till det militära försvaret – Förmåga att samordna ett effektivt stöd till Försvarsmakten och Natos kollektiva försvar, inklusive logistik och värdlandsstöd (VLS).
- Ledning och samverkan – Förmåga till effektiv ledning, delad lägesbild och samordnat beslutsfattande i kris och krig.
- Samhällets funktionalitet – Förmåga att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter och försörjningsberedskap vid långvariga störningar.
- Skydd av civilbefolkningen och civilbefolkningens motståndskraft – Förmåga att skydda befolkningen och upprätthålla försvarsvilja och motståndskraft.

Den föreslagna regionala inriktningen överensstämmer med Region Gotlands mål och prioriteringar, så som CONCERN-gemensamma målet om två veckors uthållighet och regionfullmäktiges prioriterade område samverkan och planering av beredskapsarbetet.

Bedömning

Region Gotland anser att förslaget till *"Regional inriktning för Gotlands totalförsvar 2026–2030"* är ett bra och välformulerat dokument för att omsätta de nationella målen och planeringsförutsättningarna i ett regionalt sammanhang. Vidare gör Region Gotland bedömningen att förslaget är i linje med Region Gotlands mål och prioriteringar inom beredskapsområdet.

Region Gotland ser emellertid behov av några tillägg och förtydliganden enligt nedan.

- Region Gotland ser en risk med dubbel uppföljning som då sker på bekostnad av förmågehöjande aktiviteter. Region Gotland rapporterar redan årligen till Länsstyrelsen för vilken förmåga regionen har samt genomförda och planerade åtgärder. Region Gotland ser behov av att förtydliga att uppföljningen för framför allt årsarbetsplanerna, men även i andra delar av uppföljningen där så är möjligt, sker i samband och med liknande metod som den statliga rapporteringen som sker enligt gällande lagstiftning för kommuner och regioner inom krisberedskap och civilt försvar.
- Det behöver förtydligas att de fyra målområdena, med prioriterade mål inklusive tidplan, är en önskad ambition. Det innebär också att dessa kan komma att behöva justeras om genomförandet tar mer tid än förväntat eller vid andra omständigheter (exempelvis ändring av nationella regelverk, nya uppdrag eller ändrad finansiering).
- Det behöver förtydligas att det för Region Gotlands del, avseende prioriterade mål för målområde 3 - Samhällets funktionalitet, första hand är två veckors uthållighet som genomförandet kommer att fokusera på under tidsperioden 2026-2030.
- Ett förtydligande behövs avseende prioriterade mål för målområde - 4 Skydd av civilbefolkningens och civilbefolkningens motståndskraft, att det som framkommer i det pågående projektet Storskalig utrymning, inklusive kommande övning 2026, används som utgångspunkt för länets fortsatta arbete med utrymning. Vidare behöver även hänsyn tas till kommande lagstiftning (Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap, Prop. 2025/26:142)
- Ett förtydligande behövs avseende Länsstyrelsens stödjande roll till Region Gotland för genomförande av åtgärderna, i enlighet med förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap samt överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar mellan MSB (nuvarande MCF) och SKR.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Elina Ramsell, sakkunnig handläggare/särskilt stöd, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande yrkar att beslut om yttrande efter revidering delegeras till regionstyrelsens presidium.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Remiss. Regional inriktning för Gotlands totalförsvar 2026–2030
(utkastversion)

Bilaga. Utvecklingstrappor och indikatorer (utkastversion)

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-26

Skickas till

Nämnder och bolag

Länsstyrelsen

RS § 138 Nämndinitiativ från Socialdemokraterna

Regionstyrelsens beslut

- Nämndinitiativet överlämnas till regionstyrelseförvaltningen för beredning.

Sammanfattning

Meit Fohlin (S) inlämnar ett nämndinitiativ gällande *"En jämförande analys av Gotlandshems effektivitet i förhållande till andra relevanta allmännyttiga bostadsbolag i Sverige."*

I nämndinitiativet framställs följande yrkande:

Regiondirektören får i uppdrag att genomföra en jämförande analys av Gotlandshems effektivitet i förhållande till andra relevanta allmännyttiga bostadsbolag i Sverige. Syftet med uppdraget är att säkerställa att bolaget förvaltar sina resurser optimalt och att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt över tid. Analysen ska särskilt fokusera på, men inte begränsas till, följande områden:

- Personaleffektivitet: Antal anställda, inklusive inhyrd personal/köpta tjänster etc, (årsarbetskrafter) i relation till antal lägenheter/förvaltade kvadratmeter.
- Personalkostnader: Totala lönekostnader/personalkostnader/inhyrd personal/köpta tjänster etc, ställt i relation till beståndets storlek.
- Övrigt: Exempelvis kundnöjdhet, jämförelse av kundnöjdhet, drift- och underhållskostnader, administrativa kostnader per kvadratmeter.

Nyckeltalen ska redovisas så att det tydligt framgår hur dessa såg ut innan omorganisationen och hur de ser ut efter omorganisationen av Gotlandshem. Regiondirektören ska i analysen identifiera och redovisa eventuella avvikelser mot branschgenomsnittet eller jämförbara referenskommuner.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på om nämndinitiativet ska avgöras i dag eller om ärendet ska överlämnas till regionstyrelseförvaltningen för beredning.

Ordförande finner att ärendet överlämnas till regionstyrelseförvaltningen för beredning.